Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Орган Русского Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SWOBODA

Рік XVII. Ню Иорк, Четвер, 4-го Марця 1909 Число 8

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, March 4, 1909. No. 8.

В XLVIII-мі роковини смерти Тараса Шевченка.

І як ніхто не годен виставити с бі дня без сонця, моря без води, жита без воздуху, так саме і України без Шевченка.

Писати про жите Шевченка, се значить писати про жите його народу — б ж тя поета кобзаря е не розривно звязане з жатем його вітчини. Шевченко е так тісно злучений з Україною, що вона без нього, а він без ньої суть немислимі.

І ми не знаємо у цілім сьвітї ніякого другого поета, рівного йому що до величи і ґеніяльности, а який стояв би так близько свойого народу, який би так ясно розумів душу і б лі свого народа, як власне Шевченко. Його жите, як і жите усего Українського народа, се одно нерозривне пасмо мук, повних сліз, розпуки і найстрашнійшої нужди, у які лиш дуже зрідка заблукає один луч сонця, щоб зараз же і вступити ся новим понурим і безпривітним дням.

І він е передовсім хлопським поетом, е національним мученником і апостолом, що зріс на напоєній козацькою кровю земли України. Усею пристрастию своєї душі він любив сю свою нещасну Україну, любив сей „тихий рай“ у хвилї його щастя і недолї, а ся його любов так і паде золотим промінем з кождого його слова, з кождого його верша.

Розгорнувши сторінки його поезій зараз так і дихне на нас подувом широких, зелених степів, „де виростала козацкая воля“, так і зачорніють перед нашими очима високі кургани-могили „начинені благородним трупом“, які днесь „стоять і сумують“, а там знова „зареве ревучий“, забіліють білі хатки серед вишневих садочків, залунає тужлива пісня. А понад усе се щасте чутно голос поета, що тужить і болїе, що жалує ся на свою недолю. Однак не довго задержує ся поет над своїм горем; він починає говорити про горе своїх земляків, про стогін давлених, закованих у кайданах, про плач поневоленого народу.

І тому у Шевченкових думках чуеть ся ціла скала тонів, почавши від ясних, веселих, а скінчивши на болючих, повних розпуки. І в них говорить ся не лиш про власне, Шевченкове горе, — в них говорить ся иро горе і біль цілого людства. І Шевченкові думки належать до найгарнїйших перлин сьвітової лїрики.

В більших поемах, як „Неофіти“ і „Марія“ переступив Шевченко границї своєї національности і станув на загально людській почві. В сих поемах бачимо взори геройської боротьби за правду за загально людські ідеали. Представивши ідеал матери, ідеал родини, поет дальше обіймає душею цілий свій народ. Перед його очима розкриває ся Україна, щасливий край, однак сплюндрований ляхами і москалями. Замучена Україна заснула, зеленою травою поросла землиця. Лишень пани лику ють бенкетують — а поневолений люд стогне у тьмі, мре з голоду. І зболїла душа поета відвертає ся від того образу нужди і горя і глядячи полекші, звертає ся до минувшини свойого народу. Перед душею виринає козаччина. У козаках бачить поет борців за релїґійну, полїтичну і соціяльну волю України і тому обдає їх чола авреолею слави. Криваві поля, горы трупів, морди і різні козацьких всен виводить поет перед очи лишень як пересторогу, взиваючи заразом правнуків козацьких до згоди і любови. Однак теперішне горе і нужда народу не дає поетови довго спочинку, палить неначе вогнем його душу і він починає глядїти за причинами сьої нужди, починає вглублятися в історію свого народу. І ось — наразчудові образи козаків тратять свій блеск, поет власними руками здіймає їм, ним самим вложений вінець слави з голови.

„Раби, підніжки, грязь Москви, варшавське сміття, ваші пани, ясновельможнії гетьмани!...“ кличе у болю поет, позаяк бачить, що тільки вони суть відвічальні за теперішню недолю України, позаяк тільки вони запродали український люд московському цареви, позаяк тільки вони занапастили народню волю. І глядячи дальше за причинами теперішної соціяльної нужди, приходить Шевченко до певного пізнання, що дальшою причиною нужди народа е заведене на Україні москалями кріпацтво. А се кріпацтво завів на Україні тільки московський уряд і тому проти ньому звертає ся увесь гнів поета.

Могутнїми словами малює Шевченко се страшне безправе, кождо його слово, кождий верш звенить як грізний, протест проти кріпацтва. Щоб представити цїле се пекло, він виводить перед очи читача цілу галерію звірів — людий, які продають своїх кріпаків наче худобу, програють їх в карти, допчуть, катують, знущають ся над ними, мимо того що сї катовані суть також „їх брати і християни“.

І у снї - мрії ввижає ся поетови кохана Україна, цвитуча садками, осіяна сьвітлом і промінем, — щаслива. Але се лиш сон. В дійсности бачить страшні картини, спричинені кріпацтвом. Зелені садки посохли, білі хатки порозпадали ся, валять ся, ставки поросли очеретом; села неначе по пожарищи, а люди нїмі на паньщину ідуть. З плечий здирають мужикови послїдню латану свитину, вдову безпомічну мучать за податок, заковують її послїдню підпору - сина і одводять його в салдати. Там знова під плотом вмирає з голоду дитина, а її мати жне на лані панську пшеницю. Тут йде з дитиною на руках зведена паном дівчина, а сей нелюд глядає тимчасом вже нової жертви. На Україні стогне нужда, люди з голоду мруть, а тимчасом панські засоби по шпіхлїрах гнюють. По чорній землї ходять ще чорнїйші люди, у кайданах і ярмі сини вольних батьків. Тяжко, тяжко вмирати поетови у киргізському степу — але ще тяжше „жити на Україні і мовчати“.

І Шевченко не мовчав. Він не міг мовчати. Він зрозумів свою задачу і він її сповнив.

Усї його поеми, се один акт обжалованя проти кріпацтва, перший могутнїй удар проти сего нелюдського безправства у Росії. І немов на довершене трагічної долї поета, він не дожив так горячо вижиданої хвилини, він не дожив сего, за що положив своє жите — він вмер пару днїв перед знесенем кріпацтва.

За увесь сей утиск, за усю деморалїзацію, визиск, за допгане Українців, за пановане неправди він робить одвічальним тільки владїтеля сего темного царства, тільки одного московського царя.

І се обжалованє найсильнїйше звенить у поемі „Сон“. З початку малює поет свою чудову, озарену золотом сонця Україну. І неначе для контрасту сейчас виринає теперішна Україна в цілою її нуждою. І поет не годен дивити ся на сей крівавий образ; він тїкає перед ним у пустарі і снїжні гори, щоб сховати ся перед людьми. Але дарма! І тут звенять кайдани. З могил встають не мерці, але живі люди, арештанти, що добувають у льохах злото, аби ним заповнити царську безодню. Поміж мордерцами і палїями, у однакових кайданах ходять сьмілі борці за волю, пророки і віщуни братерства і любови.

Вид Петербурга виводить перед душу поета образ страшної кривди, що її московські царі заподіяли Україні. Скільки крови, скільки козацьких трупів коштувала бронзова статуя Петра І-го. Він перший здавив волю України, задаючи удар її культурі, в водячи у її землях азійські, варварські порядки. Він був перший, „що розпинав нашу Україну“, а Катерина II га, вводячи кріпацтво і роздаровуючи землї України своїм тисячним коханцам вже „доконала вдову сиротину.“

І в імя сеї сумної минувшини, в імя мілїонів поневолених і замучених людий, в імя усеї теперішної нужди і горя народу він проклинає московських царів.

Побіч царя показує нам дальше поет цілий ряд царських посїпаків, кровопійців, дерунів святих і позолочуваних, як то вони наче воду людську кров розливають, та наче пявки смокчуть народню кров і працю.

І коли до сих пор Шевченко болїв лиш горем України, то в поемі „Кавказ“ він станув найвисше, він спочуває тут загально - людському горю, авреолею съвятости покриває чола усїх борців за волю.

Так то являє ся Шевченко першим полїтичним поетом України, який своїми поезіями уже указав дорогу дальшим наслїдникам.

І тому, коли надійдуть днї 9 го і 10 го марта (роковини уродин і смерти поета) уся Україна, як вона далека і широка кланяє ся свойому найлїпшому синови. Усї люди, що почувають себе Русинами - Українцями в сї днї линуть думками в отсе місце над Днїпром, біля Канева, де спочивало серце налите в щерть любовію до усїх допганих і неволених, де спочив тихо під рев филь батька - Славутиці мученник і пророк українського люду.

G 28

В сї днї по цілій Україні, де лиш збере ся жменька, де збере ся кількох тільки Українців, вони сходять ся, щоб згадати, скільки то злоби виніс невмирущий наш поет, та щоб знайти у його словах втїху і нову силу до дальшої боротьби. На сї Шевченкові поминки приходить старий, щоб найти втїху для своїх розбитих, розвіяних мрій; сюди приходить і молодий, щоб воскресити в своїй душі памать про невтомну боротьбу поета за свої ідеали і набратись і собі сил та гарту до будущих борб; сюди приходить і в дряній свитині селянин, аби поклонити ся памати того, який віддав усе своє жите для полїпшеня гіркої його долї; тут побачимо нераз і заможного пана, якого душа еще не спідлила ся до краю під впливом золота і богатства. А усе се тому, бо сей, якому днесь кла-

Докінчене на стор. 4-ій.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Могила Т. Шевченка.

Ол. Коваленко.

На Тарасовій могилї

З того часу, коли стоїть Вкраїна мати,
Нїхто сердечно так, як ти, в нас не сьпівав:
І сьпів твій голосний почав людий здіймати
І в злучені серця новую міць влилав.

* * *

І все, що почало в народї умірати,
Почувши гук дзвінкий палких твоїх пісень,
Прокинулось від сну, в сьвяткові вбралось шати,
І для Вкраїни знов почав ся сьвітлий день.

* * *

І хоч тебе, співця, на сьвітї вже не має,
Але твій щирий сьпів і доси в нас лунає
І гучно поклика до згоди всїх братів.

* * *

І вчувши поклик твій в часи борнї тяжкої
Ми сьміло йдем проти недолї злої
І сьміємо ся з кар безсилих ворогів!...

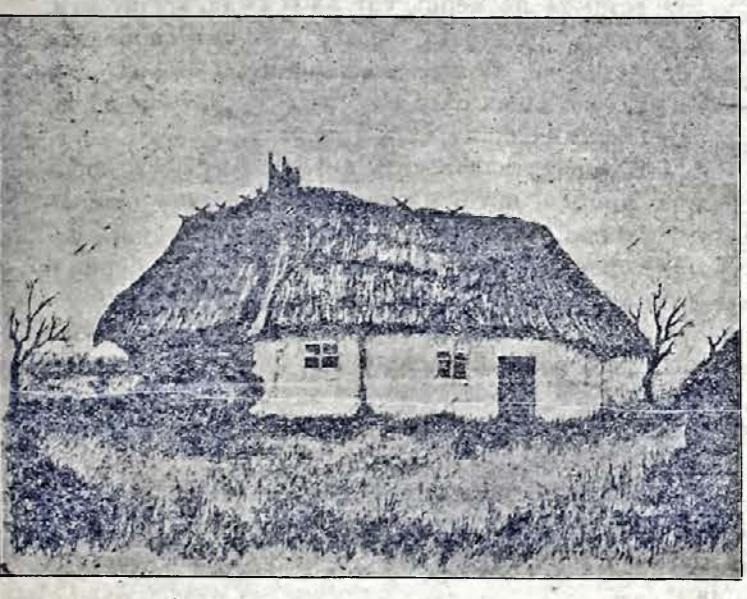

Хата в котрій родив ся Тарас.

Найважнїйші дати з житя Тараса Шевченка.

I. 1814—1829. Дитячий вік в рідній сторонї.

Тарас Шевченко родив ся 9 го н. ст. марця 1814 р. в селї Моринцах, звенигородського повіту, київської ґубернії, як син селянина — кріпака. В осени р 1815 (?) родина переносить ся до сусїдного села Кирилівки. Р. 1822 (?) початкова наука в дяківській школї.

1823—1824, смерть матери Тараса, дальша наука, друга женитьба вітця. 1825 смерть вітця; Тарас стає школярем і робітником дяка. 1827 Тарас стає громадським пастухом овець, потім йде на службу до попа (1827—1828), буває в Києві, вкінци хоче йти на науку до сїльського маляря.

II. 1829—1838. В панській службі.

Р. 1829 управитель дібр Тарасового пана Енґельгардта бере Тараса як кріпака до панськеї служби, зразу в пекарни, а потім в помою. Тарас пробуває з своїм паном в Вильнї, 1830 р. в Варшаві, де починає учити ся малярства, а від 1831 р. в Петербурзї, як покоєвий козачок, а від 1832 р. як ученник декораційного маляря. В роцї 1836 познакомлює ся з Сошенком, ученником академії малярства, а через нього відтак з поетом Гребінкою і старає ся о більшу свою просьвіту 22-го цьвітня 1838 заходом малярів Брюлова і Венеціянова та росийського поета Жуковського, зістає викуплений з кріпацьтва на волю за цїну 2,500 рублїв.

III. 1838—1847. Шевченко на воли, маляр і поет.

Р. 1838 стає Шевченко учити ся малярства в академії штук красних в Петербурзї, а по при се писати поезії. 1740 р. видає перше виданє „Кобзаря,“ а 1841 „Гайдамаків.“ 1843 р. на веснї їде на Україну і вертає в осени до Петербурга. 1844 скінчивши академію малярства їде опять на Україну і там дістає посаду при археоґрафічній комісії. Пробуває в ріжних місцях, малюючи і складаючи поезії, аж 5 го цьвітня, підчас переїзду з Черничова до Київа його арештують, наслїдком чийогось доносу, за се, що він виступає проти царя.

IV. 1847—1857. Шевченко в неволи.

Перевезений до Петербурга зістав в арештї до 1-го червня. По засудженю за складанє „революційних“ поезій, як простого салдата з забороною писати і малювати вивозять його до Оренбурґа. Відтак перебує в Орській кріпости; в маю 1848 р. вирушає на Аральське озеро, щоб рисувати його краєвиди, з експедицією, що мала описати береги озера і збудувати там Форт. В осени 1849 р вертає опять до Оренбурґа. Там найшов товариство засланих за полїтичні провини Поляків і трохи більше волї, але 27 цьвітня 1850 на донос поручника Ісаєва, що він ходить в цивільній одежи, пише вірші і малює, арештують його, а в вересни висилають до Новопетровського Форту над Каспійське море під острійший догляд. Там вже не відважує ся він писати по українськи, та пише дещо по росийськи. 2 го мая 1857 дістає від царя Александра II амнестію, завдяки заходам ґр. Толстих і др

V. 1857—1861. Шевченко на чужинї на воли.

Виїхавши 2-го серпня 1857 р. З засланя прибуває до Нижнього Новгорода, де придержують його пів року, аж при кінци марта 1858 р. дістає ся до Петербурга. Задумує женити ся і поселити ся над Днїпром. В липни 1860 сватає кріпачку Ликерію Полусмаківну, але в вересни розходить ся з нею. Від падолиста нездужає, а 10 го н. ст. марта 1861 року вмирає. 10 го мая тїло його викопано і перевезено на Україну, а 19 го мая похоронено в Каневі, на горі, біля Днїпра.

Так виглядав Шевченко коли мав 26 лїт.

Тарас Шевченко.

(Автобіоґрафічні звістки)

З письма до редактора часописи „Народное Чтеніе.“

Я — син кріпацкого селянина, Григорія Шевченка. Родив ся 25. лютого*) 1814. р. в Кирилівцї. селї Звенигородского повіта Київскої ґубернії, в маєтности одного дїдича. Утративши вітця і матїр в 8 ім роцї житя, притулив ся я в школї у парафіяльного дяка яко школяр попихач. Сї школярі супротив дяків те саме, що хлопцї, віддані родителями або иншою властію на науку до ремісників. Права майстра над ними не мають нїяких означених границь: они — справдїшні раби єго. Они мають безусловно виконувати всї домашні роботи і всякі можливі забаганки самого господаря і єго домівників. Лишаю вашій уяві виставити собі, чого міг вимагати від мене дяк — уважте, тяжкий пяниця, — і що я мусїв виповняти з невільничою покірностію, не маючи на сьвітї анї одної істоти, котра би журила ся або могла би журити ся моїм положенєм. Все ж таки я за два роки тяжкого житя в так званій школї перейшов граматку (буквар), часословець і наконець псалтир. Під конець моєї шкільної науки дяк посилав мене замісць себе читати псалтир по душах покійних кріпаків і був ласкав платити менї за те для заохоти десяту копійку. Моя поміч давала жорстокому мому учителеви можність більше як перше віддавати ся улюбленому свому дїлу враз зі своїм приятелем Йоною Лимарем, так що по поворотї з молитвословної працї я майже все заставав їх обох пяними як ніч. Дяк мій обходив ся жорстоко не з самим тілько мною, але і з другими школярями, і ми всї ненавидїли єго страшно. Безглузда єго напастливість зробила нас супротив него лукавими і мстивими. Ми ошуковали єго при всякій нагодї, яка трафила ся, і робили єму всякі можливі пакости. Сей перший деспот, на котрого я наткнув ся в моїм житю, впоїв в мене на цїле житє глубоку відразу і погорду до всякого насильства одного чоловіка над другим. Моє дитиняче серце було уражене сим виплідком деспотичних семінарій мілїон разів, і я скінчив з ним так, як звичайно кінчать виведені з терпеливости безборонні люде, пімстою і утечею. Заставши єго раз пяним до безпамяти, я ужив против него власне єго оруже, різки, і наскілько стало дитинячих сил, відплатив єму за всї єго лютости. Зі всього добра пяницї дяка завсїгди здавала ся менї найцїннїйшою річію якась книжочка з кунштиками, с. є. ґравірованими образками, правдоподібно найлихшої роботи. Я не вважав гріхом або не встояв против покуси украсти сю дорогоцїнність, і нічю утїк до місточка Лисянки.

Там я знайшов собі нового учителя в особі маляря-діякона, котрий, як я скоро переконав ся, дуже мало відріжняв ся своїми правилами і обичаями від мого першого учителя. Три днї я терпеливо гаскав на гору ведрами воду з річки Тикича і розтирав на желїзній блясї фарбу мідянку. На четвертий день нестало менї вже терпцю, і я утїк в село Тарасівку до дяка маляря що вславив ся в околици вимальованем великомученика Микити і Івана Воїна. До сего то Апельлєса удав ся я з незмінним постановленем витерпіти всї проби, як я тогди гадав, нероздїльні з наукою. Я бажав горячо присвоїти собі єго велику штуку хотїби в малесенькім степени. Та ба! Апельлєс поглянув уважно на мою лїву руку і відмовив менї на-чисто. Він сказав менї, з гірким моїм смутком, що в мене нема здібности нїдо чого, анї навіть до шевства або боднарства.

Стративши всяку надію статись коли небудь хоч середним малярем, вернув ся з засмученим серцем в своє рідне село. Я мав на очах скромну долю, котрій однакож моя уява придавала якусь простодушну розкіш: я хотїв статись, як виражає ся Гомер, пастирем стада непорочних, з тим, щоби ходячи за громадскою чередою, читати свою любу крадену книжочку з кунштиками. Але і се менї не удалось. Мому дїдичеви, котрий що іно наслїдив маєток свого батька, потрібний був второпний хлопець, і обірваний школяр волоцюга попав просто в дрилїхову куртку, в такі самі шаравари і наконець — в покойові козачки,

Винайденє покойових козачків приналежить цівілїзаторам Заднїпряньскої України, Полякам; дїдичі инших народностій переймали і переймають у них козачків, як вигадку безперечно розумну. В краю, колись козацкім, зробити козака підручним з самого дитиньства — се те саме, що в Ляпляндії покорити воли чоловіка бистроногого оленя. Польскі дїдичі колишнього часу утримували козачків, окрім льокайства, ще яко музикантів і танечників. Козачки грали для паньскої потїхи веселі двозначні співанки, утворені народною музою з горя, на підпитку, і пускали ся перед панами, як говорять Поляки: сюди туди навприсюди. Новійші представителї вельможної шляхти, з почутєм просьвітної гордости, називають се опікою україньскої народности, котрою буцїм то завсїгди відзначались їх предки. Мій дїдич, яко росийский Нїмець, глядїв на козачка більше практично і опікуючись моєю народностію на свою манїру, поставив менї обовязком тілько мовчати і стояти непорушено в кутї передпокою, поки не розлягне ся єго голос і не прикаже подати люльку, що стоїть таки біля нього, або нальляти єму перед носом склянку води. По вродженій менї зухвалости, я нарушав паньский наказ, співаючи ледве чутним голосом гайдамацкі сумні піснї і відрисовуючи покрадьки образи Суздальскої школи, що украшували паньскі покої. Я рисував олівцем, котрий — признаю ся до сего без всякого сумлїня — украв у купця.

Пан мій був чоловік невсипущий: він безустанно їздив то до Києва то до Вильна то до Петербурга, і таскав мене за собою в обозї для сидженя в передпокою, подаваня люльки і инших подібних потреб. Не можна сказати, щоби я тогдїшне моє положенє уважав прикрим для себе: оно тілько тепер наводить на мене страх і здає ся якимсь диким та нескладним сном. Правдоподібно богато людей з руского народу дивити-муть ся колись так як я на свою минувшість. Вандруючи зі своїм паном з одного заїздного дому до другого, я користав з всякої нагоди, щоби забрати зо стїни простий образок, і зложив собі таким способом дороґоцїнну колєкцію. Особливими моїми любимцями були гісторичні герої, яко: Соловій-Розбійник, Кульнев, козак Платов і инші. Впрочім мене вела не жадоба придбаня, але непереможне бажанє відрисувати з них як тілько можна вірні копії

Одного разу, в часї пробуваня нашого в Вильнї, 6. грудня 1829. р., пан і панї поїхали на баль в так звані рессурси (зібранє шляхти) по поводу іменин почиваючого в Бозї імператора Николая Павловича. В домі все успокоїлось, уснуло. Я засьвітив сьвічку в самотній комнатї, розпростер свої крадені скарби, і вибравши з них козака Платова взяв ся з шанобою копіювати. Час летїв для мене непостережено. Я дібрав ся вже до маленьких козачків, гарцюючих около сильних копит ґенеральского коня, коли позад мене отворили ся двери і ввійшов мій пан, що вернув ся з балю. Він озьвіривши ся накрутив мене за уха і надавав потиличників — не за мою штуку, нї! (на штуку він не звернув уваги) а за те, що я міг би спалити не тілько дім, але і місто. На другий день він велїв фірманови Сидоркови випарити мене гарненько, що і було виповнене з належною ревностію.

В 1832. р. скінчило ся менї 18 лїт, а що надії мого пана на мою льокайску второпність не справдились, то він, вислухавши мою безустанну просьбу, законтрактував мене на чотири роки цеховому майстрови малярскому, якомусь Шираєву, в Петербурзї. Шираєв лучив в собі прикмети дяка Спартанця, діякона маляря і другого дяка, хиромантика; але мимо всього гнету єго потрійного ґенія я в ясні весняні ночи бігав в Лїтнїй Сад рисувати зо статуй, украшаючих сю простолїнїйну будівлю Петра. В оден із таких сеансів познакомив ся я з артистом Іваном Максимовичем Сошенком, з котрим я й доси вістаю в найщирійших братерских відносинах. За радою Сошенка я зачав пробовати акварелею портрети з натури. Для численних чернетних проб служив менї за модель другий мій земляк і приятель, козак Іван Ничипоренко, двірский чоловік нашого дїдича. Раз дїдич увидїв у Ничипоренка мою роботу, і она єму так сподобала ся, що він зачав уживати мене до мальованя портретів своїх улюблених коханок, за котрі часом нагороджував мене цїлим рублем срібним.

В р. 1837. Сошенко представив мене конференційному секретареви Академії красних штук, В. І. Григоровичеви, з просьбою освободити мене від моєї сумної долї.“ Григорович передав єго просьбу В. А. Жуковскому. Той сторгував ся найперше з моїм дїдичем і просив К. П. Брюлова вималювати єго, Жуковского, портрет в цїли розіграти єго в приватній льотерії. Великий Брюлов зараз пристав, і невдовзї портрет Жуковского був у него готовий. Жуковский, з помочію ґрафа Велегорского, устроїв льотерію на 2,500 рублїв ассиґнаціями, і тою цїною куплена була моя воля 22. цьвітня 1838. р. Від того дня я й зачав ходити на науку до Академії красних

*) Після старого численя.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

штук і став ся небавком одним з найлюбійших учеників-товаришів Брюлова. В 1844. р. удостоїв ся я гідности свободного артиста.

О перших моїх літературних пробах скажу тілько, що они зачали ся в тім самім Літнім Саді, в ясні безмісячні ночи. Українська строга муза довго цурала ся мого смаку, схибленого житєм в школі, в паньскім передпокою, в заїздних домах і в міских квартирах; але коли подих свободи вернув моїм чутям чистоту дитинних літ, проведених під убогою батьківскою стріхою, она, спаси-бі їй, обняла й приголубила мене на чужій стороні. З перших, слабих моїх проб, написаних в Літнім Саді, надрукована тілько одна бальляда „Причинна.“ Коли і як писав я дальші вірші, об сім я не рад розводити ся. Коротка гісторія мого житя, наскіцьована мною в сім безладнім оповіданю для догодженя Вам, прийшла мені, правду сказати, дорожше, ніж я думав. Скілько літ страчених! І що я купив у долі своїм змаганем — не загинути? Чи не одно тілько страшне зрозумінє своєї минувшости! Она страшна, она тим більше для мене страшна, що мої рідні братя і сестри, о котрих мені було тяжко згадувати в моїм оповіданю, і доси кріпаки. Так ласкавий добродію, они кріпаки і доси!

Прийміть і т. д.

18. лютого 1860. Т. Шевченко.

Т. Шевченко.

ХУДОЖНИК.

(Уривок з автобіографічної повісти.)

.....

А саме діло стало ся ось як: Карло Брюлов намалював портрет Жуковского, а Жуковский і ґраф Вельгорский предложили той портрет царскій родині за 2,500 рублів асиґнаціями; за сі гроші викупили мого робітника (то є. Шевченка), а старий Венециянов, як сам виразив ся, відограв в сім добрім ділі ролю щирого і благородного фактора.

— Щож вені тепер діяти? спитав я; коли і як мені оповісти єму сю радість?

Венециянов сказав мені те саме, що й лікар; я і сам переосьвідчений був о конечности сеї осторожности. Але як же мені витримати? Чи перестати на якийсь час єго одвідувати? Не можна; він погадає, що я також занедужав або покинув єго, та й буде непокоїти ся. Подумавши, я зібрав всю силу волі і пійшов до шпиталю Марії Магдалини. Першим разом я витримав, як і не треба ліпше, за другим і третім разом я вже зачав єго по трохи приготовляти. Я спитав лікаря, як скоро можна єго взяти з шпиталя. Лікар не радив спішити ся, і мене знов стала мучити нетерплячка.

Раз якось вранці приходить до мене недавний господар мого хорого (то є декор. маляр у якого був Ш. на науці), та не запускаючи ся в ширшу бесіду зачинає мені дорікати, що я украв у него найліпшого робітника і що він тратить через мене що найменше не одну тисячку рублів. Я довго не міг зрозуміти, о що іде і яким способом я став ся рабівником. Наконець він мені сказав, що вчера покликав єго дідич, розповів єму цілу справу і зажадав від него розвязаня контракта, та що він зараз вчера був в шпитали, але хорий нічого о тім не знає.

— Ат тобі і осторожність! подумав я.

— Чого-ж Ви тепер від мене хочете? запитав я єго.

— Нічого, хочу тілько довідати ся, чи все те правда.

Я відповів, що правда, і ми розійшли ся.

Я був вдоволений таким зворотом справи: хорий тепер вже приготований і може вже спокійнійше приймити сю відомість ніж перед тим.

— Чи се правда? чи можна вірити тому, що я чув? Таким питанем привитав мене при стрічи коло дверий свого покою.

— Я не знаю, що ти чув.

— Мені казав вчера господар, що .. я... І він запинив ся, як коли-б бояв ся докінчити речене, та помовчавши трохи, ледве чутно промовов: що я визволений... що Ви.. І він зальляв ся слезами.

— Успокій ся, сказав я єму: се ще тілько заносить ся на правду.

За кілька днів він опустив шпиталь і замешкав у мене. Він був вповні щасливий.

В божественній безсмертній природі єсть богато, безмірно богато прекрасного, але торжеством і вінцем безсмертної краси єсть оживлене щастєм лице чоловіка. Висшого, красшого в природі я не знаю нічого. І сею розкошію удало ся мені раз в житю моїм вповні налюбовати ся. Протягом кількох днів мій ученик так був щасливий, так прекрасний, що я не міг глядіти не него без найбільшого зворушеня. Він переливав і в мою душу своє безграничне щастє. Раз розпливав ся в найвисшім захваті, то знов сіяв тихою радостію. У всіх сих днях він хоч і брав ся до роботи, але робота єму не йшла: він бувало вложить свій рисунок до теки, вийме з кишені визвольну грамоту, прочитає її майже склад за складом, перехрестить ся, поцілує і заплаче. Щоби відвернути єго увагу від предмета єго радости, я взяв від него ту грамоту під предлогом, що треба її зареєструвати в суді, а єго водив кождий день до академічних ґалерій. Коли готове було єго одінє, я як нянька одяг єго, і ми пій

запровадив єго до ґалєрії Строґанова, показав єму ориґінал Веляскеза, і на тім скінчили ся того дня наші мандрівки.

На другий день о 10-ій годині рано я одяг єго знов і запровадив до Карла Павловича. Як отець любого сина передає учителеви, так я єго передав нашому безсмертному Карлу Павловичеви Брюлову. Від того дня він зачав ходити на науку до академії і став стипендистом товариства заохоти артистів.

Олена Пчілка.

Перекази про Т. Шевченка.

Богато споминів і згадок надруковано по житеписях Т. Шевченка та по всяких иньших виданях, а багато й так плутаеть ся по сьвіту, та й по троху забуваеть ся собі... Що в тих переказах е правда, а що мрія, чи якийсь додаток, не легко розібрати, а все-ж слід би було, як щось таке надибаеш, — або воно само хвилею житя прибеть ся до тебе, — взять та й записати його... Отож якось і до мене прибилась була така розповідь про один випадок із житя Тараса, що я не можу зважити, куди сю розповідь залічити, а вже так подам та й годі, нехай собі добрі люди розміркують самі!

Давненько се було — скілька десятків років... Іхала я зелізницею; дорога була довга; всякого народу переснуеть ся в ваґоні, иньше мовчки сидить, у своїх думах, та клопоті поринувши, а иньше обізветь ся, та почне тобі розповідать, от так, що до слова прийдеть ся...

Сидів якийсь панок, — не дуже з важних, — старенький уже. Се та те.

Я мала зо собою українську книжечку. Щось таке розговорились ми про українське письменство, далі про Шевченка мова зайшла. — „Отсй, — каже сусіда, — добре писав, просто так. Ну і сам же він простий чоловік був. А добрий був .. щира душа!... я його знав! —

Як сказав мені сусіда сі слова „я його знав“ — от тоді то мене зацікавило!... „Як?“ та „що?“ — і давай я його розпитувать. Вийшло з оповіданя, що сусіда мій служив би то разом з Шевченком у війску, як той був у москалях, і блукав „по за Уралом“. — Отже — каже подорожний, — пропав чоловік через свое писане: прийшло ся спокутовать... Служба ж тоді важка була... А добрий чоловік був! Повірте, до чого добрий був, що одного разу через свое добре серце такої халепи добув ся!... Гнали одного салдатика „крізь строй“ — провинив ся він, бачите — чимсь. Ну, стоять салдати в ряд, він іде, а його бють, — кождий мусить ударити. Стоїть і Шевченко, — рядовий же він був. От доходить до його той бідолаха, — значить би то Шевченкова черга його вдарити, — а Шевченко не може! ніяк і руки не зведе!...

Як крикне на його старший:

— Ти чого стоїш?... Бий! —

А Шевченко як зварений... Лабонь — „не можу!“ промовив.

Як визьвірить ся на його той:

— А!.. не можеш? жалуеш?! Ось я-ж тебе пожалую. Ставай ти на його місце!

Отже тамтого одвели, — та він вже й так ледви держав ся — а Шевченкови сказали ряду доходити... Щасте його, що не далеко од кінця стояв... А все таки покоштував добре!

Потім у касарні було москалі згадують, глузують із Шевченка, — як то його за жалощі „пожалували“! — отак собі жартують. А иньший скаже: — Ти, Шевченку, гляди, шануй ся, стережи ся! а то ще коли під розстріл попадеш! Застрілять і закопають як собаку!...

— Дарма! — відказуе Шевченко. — Нехай закопають! Краще нехай загребуть як собаку, а ніж самому бути собакою!... — Оттакий був!...“

Розмова перервала ся, а тут незабаром і „пересадка“ якась трапила ся.

II.

І знов таки дорогою се було, на пароході. Іхало ся літною порою Дніпром, поуз Канїва. Ось здалека видко вже могилу Шевченка, се-б то хрест той високий... Вже так, що на хорошому місци поховано Тараса! Кождий що іде, бачить, — подумае щось...

На „чердяку“, чи на тому горішньому помості стояли юрбою люди, дивили ся, — і прості люди й пани, всякі.

Все близше, та близше підїз'яжаемо. Коло мене стояли якійсь дядьки, — либонь прочани з Київа. Не втерпіла я та й кажу до їх: — От і Шевченкова могила!... на гарному місци похований він!...

Похований, та не зовсім, — відказуе мені один дядько.

— Як, — кажу, — не зовсім? Коли вже похований, то похований. Адже-ж то всім звісно — і коли Шевченка поховали, і як....

— Та що з того! — править свое дядько, — а Шевченка там нема. Не став він там лежать!...

— Де?... По сьвіту ходить і пісні складае; тілько не обявляеть ся, а він е!...

— Чом же він не обявляеть ся? —

— Еге — „чом“! Дурний би він був! Щоб зараз арештували?

Усьміхнулась я, та й замовкла.

Давненько й ся розмова була, а знов пригадалась мені...

Кум Гриць і Василь.

Гриць: — Та що се ви, куме, нічого не балакаете? Вийняли якийсь папір і вже 15 мінут думають над тим, наче рабін над біблію?

Гей, куме, гело! Що вам допекло?

Василь: — От дайте мені спокій! Се я з горя пишу стихи і так призадумав ся над ними.

Гриць: — Сприхи пишете? Що за сприхи?

Василь: Та не сприхи, але стихи. Се, знаете, така поезія, сльози душі, щось подібного як та пісня, яку ви зложили, коли вас кум вибив по пиці... Впрочім, як хочете, то вам прочитаю. Ось слухайте:

До Америки їду я з краю
Й веселу думку собі думаю:
Най лихо возьме всяку турботу —
Я там достану добру роботу,
Тисячку зложу, добре сховью
І знов у рідний край повертаю.
А як приїхав, так гоп, Василю,
Хоть шнурок з горя бери на шию —
Ту нове горе, купа гризоти,
На лік не найдеш нігде роботи.
Шукаю тиждень, глядаю десять,
А все думаю: — може знайде ся?
Але зрадлива ти, о. надіе,
Бо що не тепле, те не загріе,
Не знайдеш того, чого не мае,
Най хто і десять рочків шукае.
А ту в жолудку все щось воркоче,
Кишки „тнуть марша“ — їсти ся хоче,
З жалю, досади беруть мя поти,
Гинь чоловіче — нема роботи!
Днесь вже не хочу тисячки збити,
Ко-б хоч доляра де розкрутити...

Гриць: — О, то такий стих ви написали? І се все правда? Ви дійсно не можете нігде роботи достати?

Василь: Вже 10 тижнів шукаю і без успіху. Від часу мого приїзду кручу ся за роботою аж мені вже в голові закрутило ся.

Гриць: Ось гаразди американські, от „гумбуґ“! Всі трубіли, що по виборі нового президента настануть добрі часи, що піде добре робота і т, п., а ту щось противного діеть ся. Я бачите, майнер і роблю іще по кілька днів в тижні, а що діяло ся дальше в Америці, не мав виображеня.

Василь: — Га, то ви іще щасливі. А я послухав всяких дурисьвітів, що ту буде добре по виборі президента, тай каю ся тепер. Роботи не мае, гроші розкотили ся і маеш чорте кафтан аж по самі лаби... Прийде ся пухнути з голоду або податись на „бома“. І таких тисячі, як я.

Гр.: — Ось як воно. І хто, до біса мае в тім інтерес стягати сих бідних людей до Америки?

Вас.: — Та хтож би, як не пявки всякого рода. Всякі банкирі, аґенти, корабельні компанії і американські міліонери. Перші хочуть видусити з нас послідний цент за перевіз і т. п. а другі послідню одробицю нашого здоровля. З для сего дурять бідних чужинців американськими гараздами.

Гр.: — Що до аґентів корабельних компаній, банкирів і т. п. пявок, так я вірю, що вони заманюють нас сюда, але що до американських міліонерів, то вже ніяк не йму віри. Таж вони не можуть нас визискувати, бо не мають роботи для нас.

Вас.: — Не мають тепер, бо не хочуть мати. Очевидно мають в тім свій рахунок.

Гр.: — Який же се рахунок може бути?

Вас.: — І ви ще не догадуетесь? Се-ж ясне. Є більше безробітної голоти, лекше достати дешевого робітника, обнизити платню старим, з'орґанізованим робітникам, розбити юнію, знайти страйколомів чи там „скебів“ і т. д. і т. д.

Гр.: — Ох, якаж в мене тут мозґівниця! Се все сьвята правда. Сейчас напишу до своїх знакомих в старімкраю, щоби ніхто не їхав тепер до Америки, а то всім нам буде горе. Най підождуть.

Вас.: — Напишіть ви і другим скажіть, щоби зділали се саме, а то справді буде погано, як ось і зо мною стало ся.

G 29

Гр.: — Ну, ну, якось то буде з вами, не журіть ся так дуже. Ось тут маете 5 долярів на перші потреби (лише сховайто швидше щоби моя стара не бачила) а завтра приходіть, так може знайде ся і для вас робота в майнах. Я вже попрошу „боса“.

— О, дайже вам Боже, що самі собі бажаете! От, що кум, то кум. З радощів засьпіваю собі тепер. Сьпівае:

Нема лучше як доброго
Собі кума мати,
Він вам пятку пожичае
Й не каже віддати;
Потішае, розраджуе
І дае роботу,
Та ще й певно „зафундуе“
По „пейді“, в суботу...

Гр.: — Се іще не знати. А ви тим часом не сьпівайте так голосно, бо почуе моя стара, відбере пятку, вилае нас обох і буде по всьому. Не забудьте-ж прийти завтра. „Ґуд бай“.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SWOBODA"

(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
Pubished every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent,
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.

Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson St., New York.

K Kirczow, manager.
184 Hudson St., New York.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза," виходить що тиждня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплучувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні грошей дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телєфон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

В справі словеньских календарів Р. Н. Союза.

Деякі відділи і члени, належачі до Р. Н. Союза послідними часами віднесли ся до мене з жаданем і запитом, чому для них не вислано словеньских календарів. Щоб не відповідати кождому в осібна, отсею дорогою подаю інтересованим до відома що: 1) про видане словеньских календарів для членів Р. Н. Союза на послідній конвенції в Філядельфії не було зовсім згадки, ніякий делеґат не піднїс сеї справи, ї не ухвалено і тому не можна було на власну руку видавати календарів словеньских. 2) Хотяйби навіть і Головний Уряд Р. Н. Союза схотів був на власну руку зарядити видане календарів, то се булоб річею впрост немислимою, позаяк по перше: є зовсім запізно, по друге: уклад, друковане і т. д. при календари занялоб яких три місяці часу, то є десь до місяця червня — а тоді вже календарі були-б хиба спізнені. Прошу отже тих членів бути сим разом вибачні а на слїдуючий раз Головний Уряд доложить усїх старань, і постарає ся, щоб члени дістали і словеньскі календарі до рук.

Д. Капітула,
Гол. предс.

Заява секретаря місцевого віддїлу (18) в Seymour, Conn.

В імя справедливости і правди прошу принятн тих пару коротких слів:

Підлою, чисто „поступовско-кривославною" брехнею є, будьто би наше братство „належаче до Союза одослало назадъ всѣ календарѣ выданы за гроши Союза". Якийсь клапоух набаврів се в 4 ім числї „Поступъ-а" минаючи ся зовсім в правдою. Я, як секретар згаданого віддїлу отсим прилюдно заявляю, що баднйшовші календарі власноручно роздав поміж членів, сї їх відобрали і що нїкому навіть і не снило ся їх „одослати". Таке могло зродити ся тїлькн в зовсїм хорій мозґівници запитого до краю „истинно русского ребенка".

Сї слова уважав я за відповідне подати до прилюдного відома в інтересї правди, та щоб показати сьвітови, якими то підлими і лайдацькими дорогами воює чорна сотня.

Николай Смій,
секретар 18 відд.
Р. Н. Союза.

Дописи.

З Whiting, Ind.

В першім числї Вістника появила ся статя, яка говорить про цїлу нашу парохію а передовсїм про нас, членів Р. Н. Союза, мешкаючих в Вайтінґ, Інд.

Допись ся складае ся з двох частий: перша часть говорить правду, а у другій части усе, від першої аж до послідної букви є сама підла лож і брехня.

Се є правдою, що хтось подев допись до „Свободи" підписану іменем Ст. Сеньчак — мимоходом кажучи допись правдиву — однак ми з таким поступованем не годимо ся і його пятнуем. Се є лайдацтво підписувати чуже імя під своєю дописею, і то еще імя такого чоловіка, про якого можна було бути певним, що він такої дописи не напише — бо до того за глупий. Але стало ся! Однак ми не годні відповідати за се, що стало ся, як не годні приміром члени 74-го віддїлу відповідати за те, що в каси брацтва ч. 74 в „Сєдиненію" пропало під предсїдательством тогож Ст. Сеньчака 478 долярів. Він їх не взяв — борони Боже — ми сего не кажемо, він лиш винайшов добрий позір. Та такий мавби ще писати на уряд „Соединенія"!? Се не можливе! Ворона, вороні очий нїколи не виклює.

Але се, що під іменем сього предсїдателя, заст. предс. Georgia Kundrata і потверджене еще брацкою печаткою подали до органу своєї милої організації, подали відклик сего, чого зовсїм не писали, се є чесною роботою і ми також булиб так зробили. Ми за се на них зовсїм не гнїваемо ся і признаемо, що в числї 74 ім суть чесні і характерні люди. І за се ми дякуемо сему числови.

Однак усе те, що подав дальше Мг. Стеф. Сеньчак за тою відозвою під своїм власним іменем, нападаючи на всїх членів церкви Пречистої Дїви Марії і на всїх членів „Р. Н. Союза," се вже є безхарактерна брехня і встид, що сю допись підписав власне такий чоловік, яким є Стеф. Сеньчак.

Ми зі встидом пишемо сю статю, зі встидом, що той чоловік жие між нами, що ми его колись звали іменем „брат."

Но але до дїла!

1. Сеньчак пише, що ему не потрібно жадної конвенції; та то ми знаемо, бо его зовсїм не обходить християнська віра, і не за се він був свого часу Salvis в Чікаґо, Ілл., щоби дбав про нашу греко католицьку віру. — Не много маемо пальців на одній руці, але легко можна порахувати, кілько разів він есть в роцї в церкві, а кілько разів він дітей своїх посилае до церкви на Богослуженє. Так він дбае за розвиток нашої віри християнської, за наш славний обряд руский. Чи не гарно!?...

2. Він є зовсїм „чистий" з урядом „Соединенія." І в се ми віруем. „Подібний подібному радуе ся" — говорить латинська приповідка. — Він не жадае таких, як мае Союз. — Таже він міг би сто разів тілько води давати до молока, яке продае нашим людям, а еще не дочекав би ся такої фотоґрафії, яка появила ся в числї 30 ім газети „Bratstvo" з нашими урядниками „Р. Н. Союза." А і ми таких хочемо, які суть в Союзї, а такими, якими радуе ся Сеньчак, ми вкажемо стежку до — —

3. Та еще хочемо вас, чесні читачі задержати на пару мінут.

Ми Сеньчака знаемо еще з того часу, коли то він ходив з гавзу до гавзу і плакав перед тими, що в него днесь суть „Judaši," „ptački" і на милість Бога просив їх, щоби ему не дали згинути разом з его родиною, бо він є хворий, бідний, слабий чоловік, що до роботи не здібний; він гадае, що з нашою підпорою зачавби бізнес, молочарню і так буде міг жити між нами, і молити по своєму за нас Бога, (в котрого він здаесь вже не вірить). І ми змилосердили ся над ним, забули на пословицю: „пусти пса під стіл, а він завтра на стіл."

Днесь Сеньчак варта пару тисяч зароблених на нас, що ми за пофарблену воду поплатили, і тепер така від него для нас дика, що він „на столї" тай гавкае, що ми „Judaši" що ми „ptački." — Але коли не було в кишени анї 10 долярів, та тоді руки ламав, та йойкав і плакав, а днесь зуби вищирив. —

Гей, „жадна червона худоба не є добра!" Не даром его Бог на голові окрасив червоною шерстею.

Гей, Сеньчаку, Сеньчаку, засинить ся над тобою не небо, тай бізнес твій. — —

Хто паскудить до гнізда? Ми? Но, ми люде, а ти скот, ти ще і гнізда вороблячого не варта!

На тебе, як чоловік по позирае, тай твій характер побачить. то прийде ему сейчас на гадку фільозоф Дарвін.

Певно, що він дивив ся на такого чоловіка, як Мг. Сеньчак, коли ставив свою гіпотезу, що рід человічеський походить від такої худоби, що то називае ся „малпа!"

Во щоб такого Бог сотворив, то ми про се сумнївяемо ся!

Чи забув ти уже той час. коли то ти яко „Salvis" ходив по Chicago, Ill. де з бубном, де з кошариком по улицях?

Ти нам грозиш, нам народу, що ми свою народність запродали? Ми есьмо і будемо Русини, але ти дай ісповідь своєї народности, зроби то „Salvisu" бо ми на то цїкаві. — Що ти властиво еси?? Русин ві, словак ні, мадяр ві, німець ні, англик ні! Боже що ти за біда? Ти подобний Жидови, тай Salvisu ти такий, як сего твій бизнес жадае! — Ти глупа погнила дина! (гарбуз) ти труп без душі, бо в твоїм тілї душа не може бути, лиш пара, як в твоїм кони, що твій віз тягае. Твій кінь висше стоїть як ти, бо він чуе вдачність до того який его кормить; він того не копае! А ти брешеш на тих, що тебе в твоєю родиною живлять і держуть!

Гей „такий то колач за колач!"

Се есть наш ответ для вас Mr. Senčak. Ми знаемо то, що правда в очи коле, і що вороги Руси будуть бити нас дальше, але ми на все готові.

Дано в Whiting, Ill. Feb. 14 1909.

Братство сьв. Тройцї В. 196. Р. Н. С. Френк Клапак предсїд., Василь Сорока секретар.
(печать.)

Братство сьв. Покр. Пр. Дїви Марії В. 184. Р. Н. С. Іван Еван пред., Мих. Ференц секр.
(печать.)

Братство Усп. Пр. Дїви Марії В. 199. Р. Н. С. Марія Потапнік секр, Марія Гомінда запис., Марія Латико кас.
(печать.)

З Ансонії, Конн.

Про нас давно вже ви не чували. Ми живемо соб; тут тихо, спокійно — в горах, як в Бортнім. Та якби не наше велике сьвято — гостина нашого Владики, Преосьвящен. Ортиньского — ви би про нас почули, хиба за рік! Про таке велике сьвято не мож не написати, а вже при тім не шкодить згадати і про другі справи. Ми витали між собою нашого достойного і дорогого Гостя три дни. Минувшої Суботи і в Неділю церков була по береги заповнена вірними, когрі слухали Архиер. Служб. Божих і глубоко поучаючих наук. Крім того корму душевного — ми під проводом Нашого Владики порішили вже сего року будову величавої, нової сьвятині, на котру то будову маемо в касі готівки 15 тисяч долярів — не вчисляючи вартости двох лотів і старих пропертів. Стара, славна кольонїя, над котрою сторожить дух нїколи незабутого першого сьвященика А. Бончевского повеличаесь в невдовзї величавою сьвятинею — певно одною з найкрасших на Амер. Руси. Боже помагай!

Лемко.

В XLVIII роковини смерти Т. Шевченка.

Докінчене зі стор. 1-ої.

няемо ся, у своїй душі вмістив усї найкрасші ідеали більш як 30 мілїонового народу, бо він є однаково приступний усїм без взгляду на зріст, без взгляду на степень їх образованя і соціяльного становища.

І ми, за моря, шлем також Тобі поклон, Пророче Украіни. Шлем Тобі поклон від тих руських сердець, що бють любовію до своеї „обідраної Неньки." Думками всї линем під Канів, над Дніпро широко-синій. Так хочеть ся і припасть до Твоеї могили, набратись там віри, набратись там Твоего гарту, — загріти серце тим незгасимим жаром любови до Украіни, який осолоджував Тобі неволю і кайдани — який вів Тебе в борбу за Украіну, який не згас, хоть сам ляг Ти у могилу.

Хоть ляг Ти в домовину, Твоя слава не полягла.

Серед скаженої злоби і лютости ворогів родить ся вже ся „сїмя велика, сїмя вольна нова", яку Ти муками і горем болючим, скорботами цїлого свого віку покликав до жита.

І вже недалеко ся доба, коли від сьої звитяжної сімії залунае „вольними устами" привіт тому, хто був її пророком, провідною зорею у безпорадній ночи:

„Слава! слава незабутньому!"

Піде гук по ланах, по дібровах. по горах, степах. І буйнії вітри підхоплять на свої крила: „Слава незабутньому!..."

Ся доба вже йде: бо вже час приспів послідний здійснити Твій Заповіт. Зникне зловісная тьма, а за нею розгорить ся ясний день волї.

Сей день волї, якого Ти був предтечою, якому Ти зложив свое жите в самсжертву.

І коли наспіе сей день, коли „розпадуть ся пута вікові", коли „брат сбійме брата", тоді і Тебе, народний Пророче, Україна „не забуде помянути незлим, тихим словом". Не забуде помянути вольними устами Того, який і з за могили вічно ще кличе:

„.... вставайте,
кайдани порвіте!...!"

Так!... Ми пірвемо сї кайдани, що скували наше тїло! По сїм і по тім боцї Збруча йде вже борба велика, падуть мученники, земля багрить ся кровію. І одно звено за другим — пукае наш невільницький ланцюг.

Але кромі сих кайданів, ще страшнїйші кайдани, скували нашу душу, хоч ми і на вольній земли. Кайдани незгоди, вузкоглядности, зависти, байдужности. Пірвім сї кайдани, станьмо згідні, одушевлені одним ідеалом, задивлені в одну цїль, — грудь при груди, рамя при рамени, а доперва тоді станемо справді гідні помянути „не злим тихим словом" свого мужицького поета-мученника, свого незабутнього Тараса Шевченка!...

Доперва тоді!...

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Лютий 1909.

Від.	38. Ілько Міруцкий, ум. 1. 12, 08 .	1000.00
„	31. Мих. Ковач, ум. 16. 12, 08.	1000.00
„	17. Гриць Фик, член і муж Анни, ум. 21. 1, 09	1409.00
„	55. Павло Середиьский, ум. 24. 1, 09	500.00
„	33. Юліянна Гула, ж. Івана, ум. 21. 1, 09	400.00
„	198. Гриць Козак, утратив обі ноги	1000.00
„	104. Василь Скородиньский, тяжке покалїчене обох ніг	250.00
„	10. Павло Хомкович, ум. 11. 1, 09	1000.00
	Виплачено запомоги на суму	6550.00
	Платня гол. урядників за Лютий	190·00
	Адміністрація Союза за Лютий	215.00
	Засїдане контр. комісії і гол. уряду	393.92
	За платничі книжочки, декларації і другі друки	513.25
	За новий наклад книг для Братств	860.00
	Весь розхід виносить	8722.17

Розмет платить 9577 членів на цїле посмертне (кождий по 86 ц.) і 1312 членів на пів посмертного (кождий по 43 цнт.). Крім того кождий член платить за орган „Союза" по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центї, на Ф. Бідних по 1 цнт.

Член на цїле посмертне платить 1.00 дол. а на половину посмертного 57 цнт.

Д. Капітула, предсїдатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касїер.

— Подає ся до прилюдної відомости, що адреса Іх Преосьвященьства Епископа від дня 6-с. м. звучить: Rt. Rev. S. S. Ortynsky, gr. cath. bishop, 816, N. Franklin Str. Philadelphia, Pa.

Папері листові з образцями — представляючі: Б. Хмельницкого, І. Франка, Н. Лисенка. Т. Шевченка.

25 штук 50 цнт.

SVOBODA
184 Hudson Str., New York

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Концерт в Джерзі Сіті, Н. ДЖ.

„Хто має таку пісню як Українці, тому нічо жахати ся про свою будучність: його час не за горами."

(Толстой.)

Дня 21-го лютого були ми сьвідками великого сьвята, Джерзісітських Українців. Вражінє сеї днини позістане вічно в серци і душі кождого Русина Українця — а праця тяжка, яку підняли мимо того, що кругом кипить борба на поли віри, на поли національнім та соціяльнім заслугує на тим більше признанє. В памяти нам єще недавна борба Джерзісітчан над задержанєм прав до вибудуваної їх трудом церкви перед православною нахабностію. І мимо того що стільки тут сил пійшло, стільки матеріяльних і моральних сил змарнувало ся мимо того найшло ся місце і на українське слово, на українську пісню.

І не від річи буде розглянутись над поодинокими точками Концерту. Тов. „Укр. Муза", хоть часи його істованя так єще недавні, всеж таки під вправною батутою п. Ґели, стануло вповні на висоті своєї задачі. І радуєсь серце, коли побачить на сцені молоде поколінє поступаюче в сліди своїх дідів, давних мучеників за правду і долю. Як любо почути, як грімко лунає пісня щира, правдиво народня, далеко від своїх від рідні. Якеж, спитаюсь, вражінє? Та по що питатись. Сльози радости виливають ся з очий батьків матерей — з очий молодих парубків та дівчат. Вони далеко, за морем, та не згинуло їх рідне слово, воно і тут, в чужині цвите, воно і тут впало на добрий та родючий ґрунт воно тут не загине. „Не загине наша дума наша пісня не вмре не поляже а розкаже чия правда, чия кривда і чиї ми діти." Першою точкою концерту було вступне слово о. Улицького. Сей в кількох щирих та теплих словах зреасумував нам положенє нашої пісні, її лірику, її мотиви веселі, і заохотив народ до праці, до орґанізації. Слова його що хвиля приплескувала публика, що знаком — що в повні годилась на його палкі слова, і була щиро звязана духом з ним. Що до хорів можу сьміло сказати, що впроваджує мене в подив їх відсьпіваня — і сходи з музикою. Навіть відданє „Вулиця" Колесси хор досить трудний, котрого тяжко зовсім добре відсьпівати випав вдоволяючо. На увагу заслугує відданє парту сольового „Місяцю ясний" через п-ю Ґела.

Відтак наступили деклямації. Перша деклямація, се „Циганська оборона" Яричевського котру віддеклямував п. Яворський. Сей д. пізнав чого бажає поет, — відгадав основи — той не дивно що дуже добре віддав її. Другу деклямацію „Біда з бідою" віддеклямував малий хлопчина, Ів. Павчак дуже добре. Тепер перейду до самого представленя штуки „Мужики Аристократи." Се комедія в двох діях, Мидловського. Режісерія і машинерія сцени були вповні добрі. До першорядних артистів зачислю Катерину в особі п-ї Лабовської — дальше Стефанко, котрого відограв п. Яворський. П. Лабовска дійсно зрозуміла гадку автора і грала дуже добре. Зараз було мож зрозуміти по рухах на сцені, де вона з мужички хоче скоро зробитись шляхтянка. Друга роля, Стефана, в особі п. Яворського випала також не меньше добре. Аматор дійсно виглядав як „австрійський капраль", захованє ся його на сцені, штивність „Оферми" вповні вибивались. Бажане одначе булоб, щоб слова в сьпіві були трохи виразнійші. Дальше роля Панька Когута, селянина була добре відограна — одначе дасть ся зауважати що п. Саноцький — видава ся трохи за тяжкий і мало поворотний. Се був за великий контраст, до його жінки, Катерини. Дальше ролі Мартина і Марусі вихованки Когутів, випали вповні вдоволяючо, однак требаб їм порадити, щоб на будучність як аманти вкладали трохи більше серця в гру і рухи. „Андріїха комірниця" віддала свою малу ролю зовсім гарно. Роля Осипа халупника випала зовсім добре. „Тимофтей, Фельфебель" (д. Пацала) відограв дуже добре свою ролю — але в II дії де визнає в присутности всіх, що Маруся є його дочка — за зимно обійшов ся з нею — не так як дійсний батько повинен обійти ся. Роля Мошка (п. Мацїйовський) викликувала що хвилини грімкі вибухи веселого сьміху. По скінченю представленя забрав слово п. Кирчів, і згадав у своїй мові про ворогів, котрі на кождім кроці стають нам перешкоді і завізвав до праці і постоянности в розпочатім так гарно ділі.

Позволю собі єще на одну увагу. Ввійшло вже унас в звичай, що ні представленє ні ніякий концерт не може відбутись без балю... А ось в Джерзи Сіті маєте примір що вони зовсім обійшлись без балю. Засьпівали пісень — відограли свою штуку закінчили українським гимном — та спокійно, збудовані на дусі розійшлись домів. Пора і нам усім взяти з них примір та лишити вже раз усі піятики на балях.

Нехай сих кілька слів про працю Джерзи-сітських українців буде їм надгородою за їх щирі труди, за їх працю на народній ниві, яка ніколи не пропаде, а скорше чи пізнійше винагородить ся сторицею.

Осип Процьків.

Новинки.

КАЛЄНДАР.

Март

4	Ч.	Архіпа
5	П.	Льва еп. Аґат.
6	С.	Тимотея
7	Н.	2. п. Евгенія
8	П.	Поликарпа
9	В.	Обр. гл. Іоана
10	С.	Тарасія

— Іван Вахнянин вислужений професор ц. к. ґімназії в Стрию, основатель віденської „Січи" і товариства „Просьвіта" у Львові, почетний член „Стрийського Бояна", діяльний член численних русько-народних товариств і пр. помер дня 5. лютого 1909 році, по довгій і тяжкій недузі в 62 році житя. — Покійний родив ся дня 21. червня 1847 р. в Сіняві, ярославського округа. Ґімназіяльні школи кінчив в Перемишлі, почім вступив на фільозофічний факультет у Львові, де в р. 1865. належав до нечисленної громади студентів-народовців. Небавом переніс ся покійний до Відня, де враз з пок. братом Анатолем кінчив університетські студії. Зложивши в Відни іспит, він став заступником учителя в Бохні і Решові, почім одержав становиско ґімназіяльного учителя в Стрию, де служив аж до часу спенсіонованя. Від ранних літ молодости аж по конець свого житя він брав живу участь в громадській роботі. Одарений гарним, басовим голосом був покійний довгі літа головою і душею „Стрийського Бояна", за що нагороджено єго грамотою почетного члена. Єго рук і праці не бракло ніколи там, де сего народна справа домагала ся. Під єго оком виростали будови „Народного Дому" і руської бурси в Стрию. В тихій орґанізаційний праці, яку на велику скалю повів в Стрийщині др. Олесницький, брав він всюди живу і успішну участь. Ґімназіяльна молодіж оточувала єго глубоким пошанованєм, бо був для неї не лише учителем, але й отцем. Переселившись перед пяти роками до Львова, він живо інтересував ся нашим політичним і культурним рухом, а по смерти брата Анатоля був директором „Висшого Музичного Інститута", доки тяжка недуга не зложила єго на ложе, з якого більше не подвигнув ся.

— Француський мандрівник. До Катеринослава прибув сими днями француський мандрівник Оден, що за нагороду 100.000 франків узяв ся пройти пішки увесь сьвіт. У неділю, дня 7. с. м. він прочитав француською мовою публичну лєкцію про свою мандрівку. Одень — ще молода, дужа і весела людина; мандрівку свою він почав з Парижа 1. цьвітня 1908 року і сподіваєть ся закінчити її 1. цьвітня року 1912, пройшовши 40.000 кільометрів.

— Картофля дарунком для цісаря. Не давно тому австрійський цісар отримав незвичайний дарунок: якийсь Тирольчик, замешкалий тепер в Америці прислав цісареви одну величезну бульбу, котра важила пять фунтів. Посильку сю заадресував так: „Австрійському цісареви в парляменті".

— Цап з'їв тисячку... В берлінськім державнім банку лучив ся сими днями незвичайний випадок. До касієра увійшов сільський пастух і положив на стіл паперовий звиток, в якім, як розвинули, побачили масу без форми. В кінці спостережено, що то був козячий жолудок, а пастух оповів ось таке: в кишени мав паперову 1000-марківку і як пас кози, заснув коло кошари. В тім надійшов цап, що все виїдав йому з кишені сіль і задоволив ся паперовою тисячкою. Спостерігши, що стало ся, пастух коли пробудив ся, зловив цапа, випоров йому жолудок і приніс до банку, в цїли виміни. По такім оповіданю пастуха покликано знавця, який з нестравлених останків паперу ствердив, що то дійсно була правда. Пастух стратив в той спосіб цапа, але за те виратував тисячку.

— Колисьто в зоольоґічнім огороді Бронкс в Ню-Йорку оперовано зуби величезного крокодиля, званого „Big Bill". Заложено до зубів грубий ланцуг і 15 мущин „тягнули" зуб через кілька хвилин. Крокодиль є 11 стіп довгий і важить чверть тони. По винятю зубів цілу щоку виложено цементом.

— Пірванє желїзничої льокомотиви. Дня 28-го лютого мешканці місточка Arkville, N. Y. були сьвідками незвичайної події. Желїзничій компанії Delew. Eastern R. Branch зафантовано за залеглий податок льокомотиву № 1 привезено її до згаданої місцевости і приковано потрійними ланцюхами до великанських стовпів коло ремізи. І ось згаданого дня нечайно суперінтендент згаданої компанії з 15-тьма робітниками надїхав на двох льокомотивах і прилучив їх до льокомотиви „арештованої". Бачучи се шериф скочив зі своїми людьми на ню і дав з цілою силою контра пару. І ось розвинув ся такий образ: дві льокомотиві з цілою силою старало ся відтягнути трету, яка однак цілою силою пари працювала у зад. Майже 15 мінуть крутили ся колеса льокомотив по шинах, що іскри сипали ся довкруги. Дві льокомотиві однак побідили і зірвали трету з ланцюхів та потягли за собою. Шериф зі своїми людьми ледви мали час зіскочити з пірваної льокомотиви та навіть не мали часу зробити ужитку зі свого оружія, коли то напасники цілком недвозначно виявляючи свої желаня ґестами серед шаленого сьміху зібравшої ся товпи відїздили на трох льокомотивах.

— На поклик Франції згодили ся усі европейські держави, що підписали свого часу берлінський трактат, щоби одноголосно звернути ся з зазивом до сербського правительства, аби воно спокійно заховало ся і не викликувало війни з Австрією. Заявлено, що Сербія безусловно мусить зрезиґнувати з яких небудь відшкодовань за забранє Боснї і Герцеґовини. На сей проєкт згодила ся також і Росія. В міродайних кругах Німеччини панує сильне переконанє, що не дійде ніколи до вибуху війни між Австрією і Сербією.

— В місцевости Wesson, Miss. відбув ся сими днями похорон... курки, яка пережила 17 літ і протягом свого працьовитого житя знесла 3.658 яєць. Вдячна властителька зготовила її з рожевого дерева домовину і ішла на чолї похоронного походу а за ньою сунув цілий ряд зварйованих баб і дітий. Мущини (— видко розумнійші —) з'іґнорували сей „похорон" і демонстративно не брали у нім уділу.

— Де найменше бідних людий і жебраків? Швеція, Норвеґія і Швайцарія то краї, де навіть найбіднійші люди заощаджують собі на стілько, що не стають ся тягаром для своїх громад. Для того в тих краях лиш дуже мало таких бідних, котрі потребують дійсно якоїсь запомоги. Жебраків там не видко. На Ісляндії гостинність тамошних жителів не дає бідним старим людям ходити по жебрах. Там такий звичай, що власти громадські означують, хто з богатших громадян і кілько убогих та як довго має живити. Нечувана на Ісляндії річ, щоби хтось з бідним зле обходив ся, або по можности не живив їх у себе. Таке поступованє викликало би обуренє і гнів цілої громади. Та й в Япанії число убогих і жебраків дуже мале; там оден убогий припадає на 5000 душ. В япанській столици, в Токіо, є около півтора міліона жителів, а всего лиш яких 200 до 300 справдешних убогих.

— Сила імаґінації. Льондонський горожанин, Вільзон, пробудив ся онодї рано і побачив, що десь затратили ся єго штучні зуби. Рівночасно почув біль в середині і так налякав ся думкою, що в просоню з'їв свої зуби, що позволив зробити на собі тяжку операцію в цїли видобутя зубів з жолудка. Вже лежав на операцийнім столі, коли прибігла наймичка і принесла єго зуби, які найшла під ліжком.

— Місточко Vineland, N. J. має свою сензацію, яка не дає людям спати. Уже від довгого часу ходили поміж людьми поголоски, що десь над рікою Maurice має бути закопаний величезний скарб срібла. І дійсно сими днями в надрічнім намулї найдено величезну зелїзну скриню, яку тепер старають ся видобути на верх. Один з найстарших мешканців місточка оповідає про якесь човно, яке з 4-ма людьми перед кількадесяти роками надплило рікою. Сих чотирох людий мали посварити ся і підчас бійки кількох з них вбито. Наконець лишив ся лиш один чоловік, який на березї поставив собі хатину і коло ньої загребав привезений скарб. По лїтах він вмер і слїд по закопанім скарбі пропав. Доперва відкрито його перед кількома днями.

G 30

— За місяць державні чекарні гроший в Вашинґтоні пічнуть вибивати центи з погрудєм Лінкольна місто дотеперішної голови індіянина.

— Дня 23-го лютого по полудни прибув цар Николай до Петербурга, щоби повитати короля болгарського Фердинанда. Мимо того, що улиці, якими переїздив цар були дуже оживлені, панувала на них підчас його переїзду гробова мовчанка. Не чутно було ні одного оклику повитаня. Так витали мешканці столиці свого царя.

— Як доносять з Монтґомери, Аля. то в місцевости віддаленій 10 миль від міста спустив ся з воздухів великанський орел вхопив 3-літну дитину одного ніґра і хотів з ньою втікати. На переразливий крик пірваної опустив її однак. Дитина впала на купу насіня бавовни і вийшла цїло з цілої афери. Се був перший орел, якого від 50 літ бачено в стейті Алябама.

— Люди в рибі. Онодї не далеко берегів Сицилії рибаки з рибацького судна „Чічіно" убили гарпуном великого дельфіна і тягнули його на шнурах до пристани. Нараз з'явив ся величезний людоїд, який пустив ся за судном і хотів кинутись на дельфіна, щоб його пірвати. Однак риболовам удалось убити гарпунами і людоїда, котрого враз з дельфіном притаскали до пристани. Тут розпороли людоїда і в його нутрі знайшли на велике своє перераженє отсї річи: дві нозї, дві руки і одну голову якоїсь дівчини, пару ніг старшого чоловіка і голову середного віку мущини, та пару його ніг. Не могли пізнати чії се були части тіла. Людоїд, в якому знайдено те все, був великих розмірів: Голова його мала 1 метр 25 цм. довжини а 80 цм. завгрубшки.

— Палата у воздусї. Один анґлійський міліонер поручив для себе вибудувати величезний на 200 метрів довгий бальон, котрий буде неначе воздушною палатою. Нутро бальона буде уряджене з найбільшим комфортом, осьвітленє і отеплюванє елєтрикою. Їдальня помістить 30 осіб, а окремі кімнати будуть призначені на спальні, товариські і и. В бальоні буде могло подорожувати постійно кількадесять осіб. Бальон сей вже готовий і з весною розпічне свої подорожі.

— Найбільшим злочином нашого віку се мілїтаризм. Після обчисленя полковника Ляута можуть поодинокі европейські держави на случай війни поставити війська: Німеччина 4,176-000, Австрія 2,481.000, Франція 4,000.000, Анґлія 655.000, Італія 2,236.000, Росія 4,470.000, разом 19,018.000 вояків. Аби 19 міліонів людий могло бути вирваних від пожиточної праці і відданих воєнному ремеслу, платить людність Европи 7 міліярдів, себто сім тисяч міліонів дол. річно. За сю величезну суму можна би завести загальне обезпеченє на старість, ставити школи, доми поправи, шпиталї і т. д.

— Німеччина порішила вибудувати значне число бальонів до кермованя типу Зеппелїн і узброїти їх скоро-стрільними гарматами та машиновими карабінами. Має їх уживати як страшне зачіпне средство проти неприятельської піхоти. — Люди суть невичерпані в помислах, коли йде о мордованє!...

— В Ридзї арештовано 1-го с. м. провідника і головного орґанізатора повстаня в надбалтійських провінціях в 1905—6 році, Августа Менандзіта. Він був давнійше учителем і від часу здавленя повстаня цілий час укривав ся по лїсах.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" ОДИНОКУ ЩИРО-РУСКУ ЧАСОПИСЬ.

DR. RICHTER'S „PAIN-EXPELLER"

Ви не можете працювати, наколи чуєте колене в боці; тоді не можете нічого робити вигідно.

Найпомічнійшим средством для терплячих на ломане костий, ревматизм, колене в боці, біль зубів, застуду єсть уживане

Dra Richtera Pain Expeller у,

котрий сейчас помагає, наколи покажуть ся лиш перші симптоми недуги.

Тримайте бутельку сего средства в запасі, а коли потребуєте, то воно стане Вам в пригоді. Натирайте вечером і рано болючі місця, а се витягне горячку.

Всї аптики продають по 25 і 50 цнт. за бутельку. Уважайте на котвичну марку.

F. Ad. Richter & Co 25 Pearl Str., New York.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Андр. Луж. Swoyers, Pa. Справа описана Вами, як цілковито тикаюча ся старо-краєвих відносин, цілковито не надає ся до оголошеня в тутешній часописи. Не помістимо.

Добр. в Minneapolis. Дописий підписаних тілько псевдонімом ми не містимо. Просить ся подати своє повне імя і адресу.

ШУКАЄ

занятя молодець, Русин, маючий другий рік семинарії учительської. Адрес:

Я. Тимочко,
51 Clark Str.
Bridgeton, N. J.

NEWARK, N. J. бр. сьв. Йоана Кр., від. 76. завідомляє своїх членів, що по десятім в середу, се значить 17. марця, о годині пів до осьмої вечером відбуде ся квартальний мітинґ. Кождий член повинен явити ся під карою 50 ц. а урядник 1 дол.

Іван Алексович предс.,
Федор Олійник кас.,
Йолян Демків секр.

PORT JERVIS, N. Y., бр. сьв. Арх. Мих., від 198. подає до відомости, що дня 14. марта відбуде ся мітинґ о годині 7-ій вечером в домі Григорія Ґумовского під ч. 43. R. R. Ave. Всї члени мають ся явити на сей мітинґ безуслівно позаяк суть важні справи. Неявивший ся член заплатить 50 ц. а урядник 1 дол. кари.

Григ. Ґумовский предс.,
Войтїх Дорчак кас.,
Михайло Косонога секр.

NEW YORK, N. Y., Тов. „Зоря", від. 69. подає до загальної відомости що надзвичайний мітинґ, відбуде ся дня 13-го марця 1909, в Liberty Hall, 255—263 Houston Str. На мітинґу буде ся обговорювати дуже важні справи. Неявивший ся член заплатить 50 ц. а урядник 1 дол. кари.

І. Биць секр.,
В. Маркевич предс.

ROCHESTER, N. Y. бр. сьв. Йосафата відд. 217 подає до відомости, що брацкі мітинґи відбувати ся будуть в третий тиждень по першім що місяця.

М. Мелих секр.

Сїчиньский!

Картки і листовий папір з портретом М. Січиньского местника кривд україньского народу.

Замовленя пишіть на адресу:

A. BUCZAK
252 Broome St., New York.

Штука 3 цнт. — 12 шт. 25 цнт. менше як 12 шт. не висилаю.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза"

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсїдатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсїдателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсїдатель:
Федор Ґут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарнї:
о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарнї:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. У.

Головний орґанїзатор:
Мих. Беля,
56 Hamilton Str., Holyoke, Mas.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока русько народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 лїт житя.

Вступне після лїт.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разї смерти члена кляси „А“ (цїле посмертне) $1000.00,
В разї смерти члена кляси „Б“ половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ 200.00 дол.
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00.
В разї утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Ч. 848 КВІТ 11.89
на одинайцять дол. 89 цнт. які місцевий уряд одержав на виплачене коштів похор. по Николї Кацан з Гол. Каси Р. Н. С.
Монесен, Па. 1909 р.
Николай Сивик.
Сьвідки:
Василь Сивик,
Франк Янковский.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Монесен, Па.
Ст. Сушвала, предс.
Франк Янковский, кас.
Анд. Клїщ, секр.

Ч. 855 КВІТ 400.00
на чотириста дол., котрі п. Ник. Олїйник відобрав як посмертну запомогу по женї Парасцї з Гол. Каси Р. Н. С.
Детроіт, Міч. 29. Січня 1909.
Ник. Олїйник.
Сьвідки:
Петро Кучман
Мих. Небесьо.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза від. 175.
Семен Ґірчак, предс.
Дм. Родавець, кас.
Мих. Небесьо, секр.

Ч. 843 КВІТ 1000.00
на тисяч дол., котрі п. Пархелїя Марчак відобрала як посмертну запомогу по мужу Амброзію з Голов. Каси Р. Н. С.
Пасайк, Н. Дж. 1909.
Пархелїя Марчак.
Сьвідки:
Алекс. Пеляк
Ник. Морчан
Ник. Дутка.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Пасайк, Н. Дж.
Адам Ящишак, предс.
Конст. Петрик, кас.
Алекс. Хованець, секр.

Ч. 850 КВІТ 156.00
на стопятьдесятьшість дол., які одержав місцевий Уряд на виплачене похор. коштів по Михайлї Ґула з Голов. Каси Р. Н. Союза.
Трентон, Н. Дж. 15. Лют. 1909.
Иван Гудак.
Сьвідки:
Мих. Мацуский
Й. Ласкович.
Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Трентон, Н. Дж.
Ст. Врабель, предс.
Иван Паславский, секр.

Рух
в віддїлах Р. Н. Союза.

JERSEY CITY, N. J., бр. сьв. О. Ник. від. 4 подає до відомости, що вибрано слїдуючий уряд на 1909 рік: Д. Голод пр., Ів. Жарський з. пред., Н. Пупчик кас., Ів. Костюк з. кас., Гр. Підлипчак секр., В. Глива з. секр, А. Різко і Ю. Мацяк оп. хор, С. Глива і К. Каленич дверники. Кождий член є обовязаний платити колєкту на церков. Колєкторами вибрано: Вас. Цаповський і Григ. Ференц. Адр. бр. Harry Pidlipczak, 136 Morris St, Jersey City, N. J.
Гр. Підлипчак секр.

ROCHESTER, N. Y., бр. сьв Йосафата від. 217 подає до відомости, що вибрано слїдуючий уряд: Тома Бальовий, предс., Михайло Мелех, секр., Ник. Гарасинчик, кас.; Яким Пригода, місто-предс., Іван Іваськевич, місто-секр., Мих. Луцишин, місто-касієр.; контрольна комісія: Ів. Пастушин, Сильвестер Ґривняк, Петро Климців; тростісп: Теодор Муха, Вас. Луцишин, Григ. Тихий; надзирателї хорих: Ник. Кучмій, Ілько Крупка.

CARNEGIE, PA., тов. Січ, від. 136 подає до відомости, що в недїлю дня 14-го марта с. р. буде принимати ся до братства від 16 до 30 лїт без вступного, а від 30 до 40 за половину.
П. Бурин.

HAZLETON, PA., брат. сьв. Архистр. Михаїла від. 85 подає до відомости, що на рівнім засїданю дня 13. грудня 1908 вибрано слїдуючий Уряд: М. Мардиняк предс., А. Капусцїньский з. предс., А. Романьчак секр., А. Пелехач кас., К. Кравчук зап; контрольна комісія: Анд. Процко, О. Парилович, Ю. Поливка; дозорцї каси: О. Дриль і О. Шараварко; дозорцї хорих: Н. Триш на Бок Маншон, М. Процко на Гарвуд, О. Силцина на Нр. 3 Гейзлтон, Нр. 6 Гейзлтон Ів. Лесюк, Г. Гоней на Крамбери і Крисморн, головний надзорця хорих в Гейзлтонї і на околицю Николай Ґуш; дверник К. Віклюк; заставник: Николай Ґалик.

Мітинґи відбувають ся в другу недїлю по 1 шім.
Климен Кравчук, зап.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкує ся в "Свободї" по цїнї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ОГОЛОШЕНЄ.

Потрібую сейчас дякоучителя. Платня місячна (без помешканя і харчу) від 35 до 50 долярів в міру заслуг. Вимоги: ґрунтовне знанє нотного сьпіву, бодай в практицї, так щоб умів провадити хор. 2) Голос теноровий. 3) Знанє провадженя вечірної школи в руськім язицї дві годинї денно, (в Суботу цїлий день) з тутешними дїтьми. 4) Моральність і тверезість.

Голоситись на адресу:
Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375
Olyphant, Pa.
Lacka. Co.

КОНКУРС.

Греко-католицька церковна рада шукає дяко-учителя під слїдуючими услівями: 1) Має бути дипльомований дяко-учитель, походячий з Угорщини, 2) Вести щоденну науку в школї і учити а) катехизм і бібілїю, б) церковного сьпіву в) читати і писати так руськими як і латинськими буквами г) рахунків з) ґеоґрафії і історії — під дозором духовника і церковної ради. Платня від кождої дитини по 25 центів місячно. 3) Має бути ревним греко-католиком і доброго характеру. 4) Платня: а) місячно 40.00 дол. б) за дві угорські Служби Божі 4.00 д. в) наколи схоче чистити церков і дзвонити — місячно 5.00 дол. 5) Школа звичайна.

Голосити ся у місцевого сьвященника з залученєм дипльома і сьвідоцтва від тих сьвященників, під котрими кандидат служив як дяко-учитель.

о. Валентій Балог,
Box 191,
Whiting, Ind.

ПОЗІР МОЛОДЦЇ! ДЇВЧАТА ПОЗІР!!

Хоче молодець мати дївчину, щоби з нею женити ся, або дївчина хлопця, щоби вийти замуж, то нехай зголосить ся на низше подану адресу. Ми удїляємо всяких інформацій молодим людям, і вже не одна пара в такий спосіб пібрала ся, та чому-ж Вам сидїти без товариша житя, та завидувати жонатим людям?

Пишучи до нас по інформації, вложіть за два центи марку.

National Matrimony Bureau,
Box 73
Winnipeg Man., Canada 4-5

ОГОЛОШЕНЄ.

Уже наперед складаю сердечну подяку тим, котрі будуть ласкаві повідомити мене де перебуває Андрей Цюняк (Чуйний) родом з Кнїгинич повіт Рогатин, Галичина. Пошукую його в дуже важній справі.

Стефан Мілянович,
195 Grand St., Jersey City, N. J.

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК,

глядає посади. Викаже ся добрими сьвідоцтвами. 8-11
John Huculak
20 Amherst St. Manchester, N. H.

ЗАПРОШЕНЄ.

В 2-гу недїлю посту, т. є. дня 7. марця б. р. відбудеть ся в ШАМОКІН, ПА. в салї шкільній під церквою духовний концерт враз з дїточим представленєм по слїдуючій програмі:

1. „Скажи ми, Господи, кончину мою.“ — Концерт XXXII. Д. Бортнянского. — Відсьпіває хор мішаний.
2. Деклямація.
3. „Услиши, Господи, молитву мою.“ — Муз. В. Лирина. — Відсьпіває хор мішаний.
4. Деклямація.
5. „Благообразний Йосиф.“ — Муз. Б. Галуппи. — Відсьпіває хор мішаний.
6. „Просьвіта народа“ — Комедійка в 4. дїях — Приладив Іван Кр. — Відограє шкільна дїтвора.

Початок о год. 6-тій вечером зараз по вечірнї. Весь дохід призначений на місцеву руську сьвятиню. Доохрестних сусїдів і всїх людий доброї волї запрошує щиро

Церковний комітет.

ХТО ЗНАЄ

адресу Олекси Данилюка, замешкалого передше. на Racon і лише там уповажненого до збираня колекти, або і він сам, нехай повідомить про се:
Rev. O. Rotko,
Box 1091, Carnegie, Pa.

ДЕ Є

моя жінка Анна Іващук з дївчиною, однолїтною Марією. Походить з Павшівки, пов. Чортків, Гал. Поїхала десь до Злуч. Держав. Хтоб о нїй що знав зволить донести до:
Onufrey Iwaszczuk,
Dauphin, Man., Canada.

Опитний пасїчник знаючий робити рамкові улії системи „Dadana“ глядає посади. Адреса в „Свободї“.

ЧОЛОВІК знаючий карпенторську пейнтерську і пломберську роботу глядає місця джанїтора. Адрес в редакції.

Уже вийшло перше число церковної ґазети „ДУШПАСТИР“

Річна передплата виносить тільно 1.25 д

За редакцію відповідає о. П. Понятишин, і на подану адресу просить ся посилати усякі дописи і вісти з житя гр.-кат. громад.

Передплату просить ся посилати на руки о. А. Улицкого 76 Grand Str. Jersey City, N. J

Адреса редакції звучить: Rev. P. Poniatyshyn 411 Washington Ave, Elizabeth, N. J.

Купуйте книжки:

Богослуженія страстныя седмици	50 ц.
Читаня о муках і смерти Ісуса Христа	30 ц.
Правди вічні	50 ц.
Фільотея	50 ц.
Устав Богослужень	15 ц.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

6 переписних листків (посткарток) призначених на Великдень украшених писанками і иньшими знаменами Воскресеня, коштують 25 ц. 12 паперів листових з друкованим желанєм Сьвят Великодних коштують 25 ц.

Пишіть на адрес:
RUSKA KNYHARNIA
404 Broadway, Scranton, Pa.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кождий може легонько заробити 12 долярів тижнево через розповсюднене нашого російського тютюну.

Пробу висилаємо даром.

Пишіть сейчас залучаючи марку на відповідь до
Russian Tobacco Co.
132 Nassau Str. Room 301
New York, N. Y. 33-1

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ! ВАЖНЕ ДЛЯ ДЇВЧАТ!

Безплатне Руске Бюро Працї ім. сьв. Рафаіла, 339 East 20th Street, New York (близько рускої грек. кат. церкви сьв. Юрія) межи 1 а 2 евнею вишукує роботу для мущин і женщин, і удїляє інформацій та поради еміґрантам.

Просимо всїх, що знають про яку роботу на своїм плейзї для мущин, або дївчат, донести про се під слїдуючою адресою:

ST. RAPHAELS RUTHENIAN FREE EMPLOYMENT BUREAU
339 East 20th St., New York.

„ГАЙДАМАКИ“
місячник для українського робучого народа в Америцї.

Виходить в четвер з кінцем кождого місяця під числом 339 E. 20-th Street. New-York, N. Y.

Передплата на рік 1.00 доляр. В Австрії і Росії „ 1.50. доляра. Оказові числа даром.

Не повинно бути одного щирого робітника Українця в Америцї, щоби не предплачував часопись „ГАЙДАМАКИ“.

Адреса: „Haydamaka“
339 East 20 Street.
New-York N. Y.

Тріодь Постну

можна купити у підписаного. Цїна $4.00 кромі Express.
Rev. John Velyhorsky,
Box 503, Minersville, Pa.

Хочете добру річ набути а при тім дешево, удайте ся на понизшу адресу. Пишіть по польсько-руський образковий катальоґ і залучіть марку за 2 цнт.

Адреса:
ANIELA ORZECH
Sulyvan Court, New York City.

Для терплячої людскости.

Як що зневірилась Ви уже в лїки, і стратили уже усяку надію на здоровле, то почніть зараз пити старе вино з зїлем, так зване

„Вифлеємське вино“,

яке відновлює кров, яке зробить з Вас сильних, здорових і кровистих. Певний лїк в усїх недугах спричинених перестудою, недомаганєм жолудка і крови.

Поодинока фляшка	1.00 дол.
Шість фляшок	5.00 „
Дванайцять фляшок	9.00 „

Гроші висилати „Моні ордером“. Адресувати:
W. KRYSZEWSKI & CO.
18 Germania Avenue,
Jersey City, N. J. 7 16

БУЧЕРНЯ ДО СПРОДАЖИ АБО ВИНАЙМУ

зі всїм урядженем в дуже добрім станї. Приступна цїна, на дуже добрім плейзї замешкалім Русинами, де єсть руска церков. В фабриках мають люди сталу роботу. Бизнесу робить ся місячно більше як на 3.000 долярів. Нагода надає ся не аби яка для Русина, тим більше, що нема більше бучерів. Бучерня зараз коло церкви, бизнес іде знаменито.

Хтоби хотів більше о тім бизнесї довідати ся, нехай зволить зголосити ся до редакції
Swoboda, 8-1
184 Hudson St., New York.

Накладом „СВОБОДИ“ вийшли

Папері листові

окрашені гарними вінєтами і портретами наших руских ґеніїв — Продає друкарня „Свободи“ по цїнї 50 цнт. за 25 штук. Адрес:
„SWOBODA“
184 Hudson Str. New York, N. Y.

Довговічність.

З розвитком цивілїзації обнижуєть ся пересїчний вік, який осягає чоловік а також обнижують ся високі цифри лїт, до яких доходять виїмки. Богато визначних людий в старинї доживало незвичайно високого віку. Епіменїд мав померти в 153 р. житя, софіст Ґорґій з Лонціюм жив 107 лїт. Демокріт 109, Ізократ і стоік Зено жили по 100 лїт. Римська акторка Люціпія в 100 р. житя ще виступала на сценї, а Ґелерія Капіоля в 104 р. Підчас спису населеня за цїсаря Веспазіяна найшло ся в Бармі девятьох горожан в віцї по 110 лїт, чотирох числило 120, а рівночасно в Пяценцї знайшло чотирох в 115 роцї житя, шістьох в 110, а оден мав аж 150 лїт. В середних віках бували також нерідко такі високі цифри віку. Бекон і фізіольоґ Галлер начислили до 1000 старцїв 100 до 110-лїтних, 60 старцїв 110 до 120-лїтних, 20 120-до 130-лїтних, 15 130-до 140 лїтних і 6 старцїв 140 до 150-лїтних. Сеї послїдної границї, каже Бекон, не переступає людське житє. Бекон оповідає, що на одній забаві в ґрафстві Герефорд танцювало вісьмох старцїв котрі разом мали 800 лїт. Незвичайний примір довговічности находимо в Анґлії в якімсь Генрику Дженкінсї, котрий дійшов до 169 р. житя (ур. 1501, ум. 1670), а маючи 100 лїт, був ще добрим пливаком. В Норвеґії помер в 1790 р. Йосиф Сурінґтон, маючи 160 лїт, а лишив сина, котрий числив 103 роки. Звісний байкописець Фонтнель помер в 100 роцї житя. Дня 23 жовтня 1789 приведено 120-лїтного старця з юрайського департаменту на народні збори в Парижи, де той старець дякував в імени своїх співгорожан за увільнене вітчини „з ярма тиранів“. І нанї бувають ще випадки незвичайної довговічности, але нечувати про старцїв 150-лїтних, може тому, що тепер є списи населеня і точнїйше ведуть ся метрикальні книги. —

ЩО ТАКЕ БІЛЬ?

Много часу минуло ся від хвилї, як один славний лїкар сказав, що біль, се просьба нервів о поживу. Як лишень кров не в силї достарчувати нервам достаточної поживи, то сейчас чоловік відчуває біль, а що найменче якусь долеглість.

Лишень тодї кров може відживлювати нерви, коли орґани травленя дїлають правильно — позаяк сильна кров повстає з добре перетравленої поживи. Наколи не маєте достаточного апетиту, коли по їдї вам не добре, коли ви є нервозні, маєте нездоровий цьвіт лиця, єсьте ослаблені і зле настроєні, то тодї уживайте Трінера Американського Елїксіру Гіркого Вина, яке управильнить ваше травленє, очистить вашу кров і дасть достаточну поживу вашим нервам. По всїх друґсторах.

Jos. Triner,
616—622 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

НАГОРОДА.

(Казка, у якій богато правди.)

Цісар Йон-Го-Сан збудив ся одного ранка досить пізно.

Встав дуже злий; приказав сейчас прикликати найстаршого з евнухів*) і сказав до нього:

— Проспав я днесь послуханє для моїх дорадців і не міг видати розпоряджень що до кермованя моєю державою. Не відправив я ранішньої молебні, а душі моїх предків сумують і гнівають ся. Напевно зішлють якесь лихо на мене і на мій Китай. Причиною цілого сего нещастя на земли і на небі є се, що через сю ніч якесь зьвіря в огороді вило і вискало під моїм вікном.

Найстарший евнух здрігнув ся на цілім тілї і сказав:

— Мабуть чи не закрав ся тигр до огорода.

Цісар здвигнув раменами і відказав:

— Бачиш всегда страх і тревогу там, де їх зовсім нема. Се не був тигр. Зьвіря се вило трохи тихше.

— Чи не був се осел — сказав евнух; — крик осла є також дуже переразливий.

— Нї — сказав цісар по малій надумі — се не був крик осла. Знаю, як кричить осел. Се було о много тихше. Зьвіря кричало ось так, як я се завважав добре:

І тут цісар почав наслїдувати крик невідомого зьвіряти.

— Добре, — сказав найстарший евнух. — Скличу сейчас усїх наших учених. Вони мусять прийти нам в поміч усїм своїм знанєм, мусять розглянутись в усїх книгах, старих і нових, і нехай скажуть, що се за зьвіря.

По сих словах найстарший евнух відійшов серед багато поклонів; в дома випив чаю, проспав ся і по яких трох годинах явив ся знов перед лицем цісаря.

— Вчені розвязали загадку, — сказав. — Зьвір який не давав тобі спати — Сину небес*) є їм відомий під назвою жаби. Се є одно з найхитрійших зьвірят на земли. Живе оно в траві, а щоби себе захоронити від напастий, має дуже скорі рухи, дрібну будову тїла, а краску скіри зелену.

— В такім случаю дуже тяжко зловити се зьвіря; се дасть богато труду — сказав цісар. — Мимо сего однак, я бажаю, щоб ви сего попробували. Зловіть його, вбийте, взягалї зробіть все, щоби я міг лиш спокійно спати,

— Бажанє Твоє, Сину небес, є, як се сам бачиш, майже не до виконаня! — сказав з уданим переляком найстарший евнух. — Ми однак зберемо усї наші сили, вложимо усю нашу енерґію, а любов наша для Тебе і безмірний послух будуть нам помічні, щоб ми виповнили твоє бажанє як найточнїйше.

— Дякую наперед, — сказав цісар зворушений. — Скажи всїм, що я з'умію винагородити труд кождого.

Найстарший евнух зробивши приписане число уклонів віддалив ся.

* * *

— В огороді показала ся десь жаба — сказав найстарший евнух, одному з молодших. — Заряди, щоб її зловлено і вбито.

Евнух передав сей розказ інспекторови цісарської палати. Інспектор палати передав його найстаршому з огородників, найстарший огородник — огородникови від рож, огородник від рож — підливачеви цьвітів, підливач знов прикликав простого робітника, Тун-Лї, котрий працював в огороді і сказав йому:

— Іди і злови жабу!

Тун-Лї пішов в огород, зловив жабу, яка скакала по стежках, взяв її за задні ноги, вдарив головою об камінь і приніс підливачеви цьвітів.

— Ось вона тут — сказав.

Підливач цьвітів заніс жабу до огородника від рож, огородник від рож заніс її до старшого огородника, старший огородник до інспектора палати, інспектор палати до евнуха а евнух заніс її до найстаршого евнуха.

— Ось жаба! зловлена і убита!

* * *

Найстарший евнух, як хитра лисиця, зміркував, що се булоб за звичайне сказати лиш цісареви, що жаба уже вбита; годить ся сю хвилю використати і представити се як найвеличавійший подвиг.

І сейчас приказав вдарити в дзвін тревоги, що скликував усю службу палати, стрільців, сторожу, жовнїрів, евнухів і духовних.

Настала велика метушня.

Цісар почувши гамір, виглянув через вікно і приглядав ся з вдоволенєм переходячому начальникови стрільців, узброєному від голови до стіп. Він мав на собі панцир, за поясом десять штилєтів. Два мечі звисало на правім і лївім боцї. В одній руцї держав спису а в другій лук. На плечах мав два сагайдаки зі стрілами. На однім була напись: Позір! Тут затроєні стріли! На другім: Стріли не затроєні! За начальником ішли стрільцї і обсадили цїлий огород. За кождим корчем стояв стрілець з натягненим луком.

Сторожа обступила палату. Перед всїми виходами і вікнами стояли жовнїри з витягненими мечами, щоби сейчас вбити страшну зьвірюку, наколиб вона підчас нагінки показала охоту вдерти ся до цісарської палати. На подвірю палати, на всякий случай, уставлено відділ жовнїрів в боєвих рядах.

Духовні правили молебнї по сьвятинях о добрий успіх борби. В серединї палати потїшали евнухи ридаючі жінки і розказували їм гарні оповіданя. Підчас сего замішаня переходив цісар від одних до других і додавав усїм відваги, обіцюючи велику нагороду. Так переминув цїлий день.

Коли ніч почала застелювати землю і цьвіти скривались в нічній темнотї, пригадуючи лиш запахом свою присутність, розляг ся нечайно голосний оклик побіди.

Найстарший евнух наблизив ся до цісаря, упав перед ним на колїна і сказав:

— Жаба вже убита!...

За ним наблизило ся шістьох евнухів, несучи на золотій посудинї малу, зелену жабку з розбитою головою.

— Се не до повіреня — сказав цісар щоб ви могли добачити в темнотї таке мале сотворінє! Славно!

— Сталось се лишень завдяки нашій посьвятї — сказав найстарший евнух, бючи поклони і зітхаючи глубоко. — Як сам бачиш, не було се річею легкою, Розумієсь, що я сам тим всїм заряджував; я скликав усїх і визначив кождому місце. Але, щоб сьвяту правду сказати, не могу тільки самому собі приписати усю славу та заслуги. Всї старали ся, як хто міг, всї що належать до твого двора трудили ся.

Цісар призадумав ся. А по хвили сказав:

— Нї, не всї. Підчас коли я в день обходив палату і переглядав усїх, стрільців, сторожу і жовнїрів, бачив я якогось неробу. Був одягнений як простий робітник. В часї, коли другі були заняті борбою, він лежав собі горілиць і вигрівав ся до сонця. Треба сейчас розвідати ся, що се за таке ледащо.

Найстарший евнух віддалив ся спішно, щоби виповнити приказ.

Показало ся, що тим неробою був Тун-Лї.

Коли він зловив жабу і приніс її підливачеви цьвітів, тодї ляг на якийсь час і вигрівав ся до сонця. Знайшли його сейчас і найстарший евнух повідомив цісаря.

— Сей нероба зове ся Тун-Лї.

— Чомуж він качав ся по земли як баран, в часї, коли усї дворяни старали ся зловити жабу? — спитав цісар гнївно.

Найстарший евнух змішав ся, а по хвили сказав:

— З вродженого йому неробства і байдужности. Простий народ є на нїнащо. Не знати, що вже з тими людьми робити. Они звикли до лїнивства і неробства, люблять лиш просипляти марно час і всегда роблять собі сьвято.

— Добре — сказав цісар — я з'умію винагородити всякого після заслуг.

І обділив всїх богато.

Найстаршому евнухови дісталась на три роки найбогатша часть держави разом з усїма доходами.

Всї поменші евнухи дістали вишивані золотом кафтани за те, що в небезпечній хвилинї були розрадою цісарським жінкам. Духовні зістали обсипані грішми за їх помічні мольби і одержали стільки жертв, яких звичайно через рік не зібрали.

Начальникови стрільців насаджено дорогоцїнними каменями усї части оружя, а усїм стрільцям роздане цїнне оружє. Сторожа, яка стерегла палату підчас борби дістала також цїнну збрую. Навіть учені подіставали цїлком несподївано ріжні нагороди: одні золоті ґузики на шапки, другі почетні кафтани, а инші зістали номіновані мандаринами.

Тун-Лї, не удостоїв ся цісарської ласки, лиш на приказ цісаря дістав пятьдесять обливаних нагаїв за своє лїнивство і неробство, і за се що не помагав вбити жабу.

Найстарший огородник власноручно виконав сей приказ, не щадячи нї тростини нї шкіри бідного Тун-Лї. А найстарший евнув був при тім присутний і числив удари нагая.

*) Так зове себе хиньский цісар.

*) евнухи — придворні лякеї у володарів азійських.

молитись і полагоджувати державні дїла.

Фарми на продаж

в першій руській кольонії, в північно-захід. Тексасї.

Єслиб хто з Русинів хотів набути таку фарму в північно-західнім Тексасї в першій руській кольонії, чи то за готівку по 15 дол. від акра, чи на сплати до 6 лїт, чи на рент, зволить зголоситись до

A. Wala,
Box 163, Forth Worth, Texas. 7-

Прекрасні фарми,

в полудневім Michigan.

Хто не хоче аби його ошукано, а хоче мешкати в найздоровшім клїматї, коло великих міст, мати гарну фарму з красною будівлею і добрі землї та кусник доброго твердого лїса, нехай не відкладає, і купить собі від нас фарму, а ми виставимо на ню „Deed" і „Abstract". Цїна дуже низька. Готові фарми з будівлею в цїнї за 80 акрів від $1000 до $3000. Ґрунта неуправлені в цїнї за оден акер від $3 до 15 дол. Всї фарми продаємо разом з угльом на кільку лїтну розплату. Хто купить фарму дістає зворот коштів за дорогу.

The Badovsky Land Co.
Box 47
5—8 STANDISH, MICH.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

Можна его бачити в офисї від 8 ої до 10-ої год. рано від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер.

Old P'hone 1269—B

Книжки

які можна дістати вскладї книжок „Свободи":

	цнт.
Америка	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба кляс і чому бобітники орґанізують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7.	15
Дещо з історії православної місії в Америцї	10
Дещо про зьвірята	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6	15
Еміґрант	15
Жовнїр	10
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Многострадальний народ, огляд історії українського народу	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
Образки і загадки	10
Оповіданя	15
Про відступників від рос. православія	10
Про нутро землї	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповіданя	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Унїя в Америцї	20
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-анґлїйский тлумач	60
Польско-анґлїйский тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя	$2.50
Хлїб Душі	2.50
Druh Duszi	1.50
Druh Duszi (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колєкторські церковні	10
Книжочки Братскі	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник померших душ	10

Пишіть на адресу:

Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y.

EMIL BACHMAN
BADGES, FLAGS, BANNERS & CAPS
580 SOUTH CENTER AVE.
CHICAGO

Найбільша чесько-словенська і христіянська фірма прапори, ґузики, братські відзнаки, шапки та усї річи потрібні для братств в Америцї

ЕМІЛЬ БАХМАН
580 So Centre Ave., Chicago, Ill.

Пишіть по наш великий, 60 сторін числячий катальоґ, в якім містить ся також сотки похвальних листів від всїх славянських братств в Америцї. Пишіть до нас по словенськи або по руськи — як хто уміє. Знаємо по руськи читати але відповідати будемо по словенськи. 50—

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого!
До Мамроша! Всї до одного!
Чужих усїх поминайте,
Тільки свого підпирайте.
Мамрош Русин справедливий,
А в бизнесї все уцтивий —
Хто-же хоче більше знати,
Прошу прийти й переконатись.
Горівки найлучші має,
Бо злих зовсїм не тримає.
Й так віску, комовицю,
Для всїх добру сливовицю
Арак, коняк, рум, паленка
І кмінківка солоденька;
Вина рівнож всї хороші
І то за дешеві гроші.
Пиво сьвіже і холодне —
Лучше бути вже не годне.
Є циґара, щоб курити
Лиш у него тра купити.
Тому Братя, памятайте,
Та до нього завертайте.
А ті, що з контрів приїжджають
Най сей адрес памятають:

Trof. Mamrosh,
110 Morris str.,
Jersey City, N. J.

Капітал $100.000.00
Надвижка $633,431.51
Цїле майно $4,327.853.05

German Savings & Deposit Bank
на розї 14 ої і Carson улицї,
South Side.
Pittsburg, Pa.

є загально знаний, як один з найлутше проваджених Банків в Пенсильванії, що вповнї ствердили і державні контрольори. Щадїть отже і складайте гроші на 4% тільки в тім Банку як однім з найпевнїйших. Висилаючи гроші платите від пересилки цїни почтові. Шифкарти на всї лїнії I. II. і III. кл. Справи військові, нотаріальні і судові залагоджуємо скоро.

Й. Е. Рот, президент,
Й. Е. Ерни від екзекутиви,
А. П. Міллєр касієр,
Ал. Бучак ур. банку.

5.75 Ш. з 17 камінями желїзничий годинник для мущин і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґваранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно та спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґварантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворотом пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і если єму не подобає ся — то тодї не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовісом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

ОДИНОКИЙ РУСЬКИЙ ФОТОҐРАФ
ПАВЛО ГУРДУС
77 Newark Ave., близько Henderson St.,
JERSEY CITY, N. J.

Прийдїть до моєї робітнї і придивіть ся моїй роботї, а яко правдиві знатоки переконаєтесь, що я більше даю, чим обіцюю. Фотоґрафії виконую старанно і з всякою точностию.

Дивіть ся добре на нумер дому!

P. HURDUS,
77 Newark Ave., near Henderson St.,
JERSEY CITY, N. J.

Хто хоче добре і безпечно умістити свої гроші в ріднім краю нехай посилає їх до Народної Торговлї у Львові,

котра має вже шість своїх власних камениць. Від вкладок на книжочки платить „Народна Торговля" 4 і пів процент.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Цінник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку
Доктор прав
ЮЛЇЯН ЧУПКА
Конзулярний комісар.

Полагоджує всї справи в Галичинї. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжників. Справи військові. Споряджує контракти, повномочія і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї вписи гіпотечні. 2—

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D.
P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK
Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.
Надвишка 120.000.00 дол.
Депозити висше пів міліона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нїм свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank
на розї улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усїх Вп. Родимцїв що одиноким управненим до пересилки гроший на стейт Коннектікот є

ГАВРИЇЛ ДЗЯДИК,
130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейтї в сумі 10.000 долярів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажи і т. д. Полагоджує справи військові як увільненя від асентерунку, контролї, вправ і т. п. Продає шифкарти на всї лїнії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всїх країв.

Тому, Родимцї, проч з чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,
130 Main Str., Derby, Conn.

G 31

Золота годинка і ланцушок задармо!

Американьский зиґарок з позолоченою або нїклевою ковертою. Ґварантує ся, що він тримає добрий час і рівнаєсь 10-доляровій годинцї. За дармо кому небудь хто спродасть 24 кавалків золотарских виробів 10 центових. Пришлїть свій адрес, а ми вишлемо сї золотарскі річи; коли спродасьте пришлїть $2.40 за спродані кавалки а ми вишлемо сю годинку і ланцушок.

CROWN JEWELRY Co. Dept 8
882 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски $93.000.00.

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

КОПАЛЬНЯ ЗОЛОТА І ТУНЕЛЬОВА КОМПАНІЯ в BOULDER COLORADO.

Звертаєсь увагу на повисшу Компанїю, котра дає незрівнану нагоду вложити в бизнес запрацьований Ваш гріш. Цїна стаку Копальнї Золота есть $1 00 за один шер. Сей стак в короткім часї піде в гору, а за пару місяцїв повинен продаватись за много разів висшу цїну, як коштує тепер. Тепер хочу Вам сказати, що Копальня Золота була переглядана людьми, котрих Ви знаєте. Я пришлю Вам на жадане їх рапорти. Наколи я рішив ся представити стак Копальнї Золота читачам сеї ґазети, то подам до відома, що один чоловік найвисшого характеру і становища, знаний передплатникам тої ґазети, звидів майни. Той пан видів майни на свої очи, докладно їх сам оглянув, а вислїд тої ревізії, був так вдоволяючий, що я можу ґварантовати, що наколи з Вас котрийсь перечитає сей рапорт, і дізнаєсь хто він есть, то сейчас купить стак. Я пришлю всїм той рапорт, хто лиш его зажадає.

А тепер подам пару фактів і чисел про сю Копальню Золота. Компанїя має 100 тоновий млин до крушеня, тепер в руху і її наміром є збільшити сю машинерію; перше побільшити силу млина і його розмір на 500 тонів на день, потім 1000 тонів, а евентуально хотяйби і до 2000 тонів. Взявши під розвагу факт, що на се будуть потрібні поправки і задумуючи вести в руху ту машинерію через 320 днів, на рік, то 500 тоновий млин видасть за рік 160.000 тонів. А як сподїємось, то за тону руди можемо дістати $10.00, то найгірший прибуток за оден рік операції з 500 тоновою силою буде $1 600.000. Не сподїємось, щоби робота около одної тони руди коштовала більше як $1.50, а хоть би і $2.00, що значилоб коштів на 320 000 то все такой лишить ся профіту $1.280.000 річно. З 1000 тоновим розміром буде ся мати $2.540.000. З 2000 тоновим розміром будете мати ся $5.080 000.

А тепер хочу звернути увагу читачів тої ґазети на одну річ, а іменно, що се не є жадна спекуляція. Се есть фабрична пропозиція, чиста і ясна як ясною річею есть видобути досить руди, щоби зробити величезні дівіденди для стакголдерів і піднести стак, щоб міг спродавати ся за $5.00, 10.00, 20.00 або $30.00 за шер. Всї поплатні копальнї руди суть низького поміру. В копальни золота знаходить ся неограничений засіб руди. В тім випадку копане полекшує виріб; так само, як колиб ви мали гору глини, відповідну до виробу цегли, то тодї поставилибисьте відповідну фабрику до робленя цегли, а наколи вже наробилисьте, посилаєте свій продукт аґентам, щоб розпродали; в низькім помірі копальнї руди маєте такі самі гори засобів, котрі перероблюєте в золото з тим додатком, що непотребуєте жадних аґентів або сейлсманів, щоб продати товар. Всьо, що есть до роботи, то есть привезти золото до державної фабрики грошей і дістати гроші без всяких уривок.

Після обрахунку завідателя майнів, там знаходить ся руди $9.000.000 вартости. Предкладаємо ті шери $1.00 за оден длятого, щоб сейчас роздобути потрібні фонди для розширеня копальнї. Наколи копальня приносить $5.000.000 річного доходу, то стак повинен легко продаватись по $30.00 за шер, що значить, що за кождих $100.00 вложених в інтерес, можети дістати $3000, наколибисьте продали шери. Кромі того, возьміть під розвагу височезні дівіденди, які діставалибисьте річно з вложеного капіталу. Чому оно так есть, що робітник, котрий мало заробляє, не може з зложеним доляром робити доляри і заробити гроші? Я уважаю се за нагоду для читачів тої ґазети, заробити великий профіт а в сути річи, если їх інвестмент есть досить великий, статись богатими, наслїдником інвестованя в стак Копальнї Золота і Тунельової Команії. Великі Американські мілїонери, зробили свої богацтва в копальнях.

Чомуж Ви не можете стреміти до висшого і лїпшого житя, нїж жити так, як тепер, котрі то стремлїня можуть здїйснитись через правильне інвестоване Ваших фондів в добрих Копальнях Золота.

ОСТОРОГА: Однак неможете відтягати. Мусите прислати Ваш ордер сейчас, понеже цїна вскорі підскочить. Єсли не заордеруєте днесь, пришлїть по справоздане і другі інформації, як посьвідченя банкові, письма від католицьких сьвященників в Boulder Colo., де знаходять ся майни.

Хто хоче купити шери, нехай виповнить сей блянкет.

Один шер коштує одного доляра. Серія з 25 шерів коштує 25 дол.

Заряджує предприємством Gold Run Co. W. T. Wintermute, якого адреса звучить:

W. T. Wintermute
Pittsburg Branch Office, 1004—1005 Frick Building, Pittsburg, Pa.
New York, London, Philadelphia

Зі всїм відносити ся на повисшу адресу.

Замовляючи шери виріжте сю картку і зашлїть на адресу:
W. T. WINTERMUTE, 1004—1005 Frick Building, Pittsburg, Pa.

Отсим посилаю ..... дол.

на ..... шерів Gold Run Mining and Tunnel Co.

як повну суму.

Імя ....., Мешкане .....

Дата .....

Руска Аґенція Корабельна і Пересилка Грошей

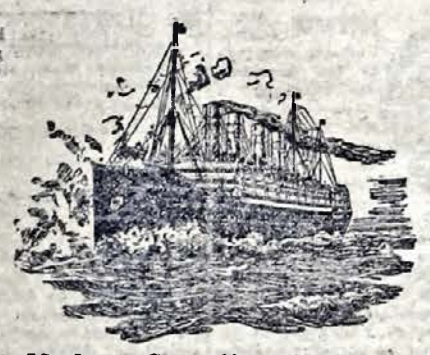

з кавцією 15.000 долярів і під контролею Стейту Ню Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слїдуючі справи:

Пересилає Гроші до всїх країв по цїнах можливо найтанших і як найскорше.

Продає Шифкарти на ріжні лїнії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтанших цїнах.

Виробляє повновласти, контракти купна і продажи заосмотрені підписом конзуля; перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями.

Полагоджує справи війскові, як увільнене від асетирунку, війскової контролї, увільнене від вправ і т. п.

Міняє гроші — старокраєві на американьскі і американьскі на краєві після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Для уживаючих тютюн.

Поможіть нам розпространяти наш тютюн поміж Вашими знакомими, а дамо Вам отсей фоноґраф даром.

Се не є жадна лялька, дурничка, яку часто дають другі заведеня яко надгороду, противно, се є першої кляси говорюча машина Фоноґраф в кождім взглядї.

В кождий час, коли бажаєте, можете мати безплатний концерт в своїй хатї і се не концерт одного інструменту або одного голосу, але концерт банди і орхестрової музики, сьпівів які чулисьте в старім краю, одним словом — всьо, що любите. Запитайте Вашого купця за „KING" TALKING MACHINE, а він Вам скаже, що она коштує 15·00 дол.

Ми хочемо Вашої помочи в розпространню нашого доброго виробу тютюну до циґаретків і файки. Ми пішлемо Вам кождого рода по троха: Австрийского, Босьняньского, Герцоґовиньского, Турецкого і Росийского вартости 6·00 дол. Ви можете легонько розпродати его між вашими знакомими, позаяк се найлїпший тютюн в сьвітї.

Тютюн, до якого всї звикли в Европі і який они люблять.

По одержаню нашого тютюну запропонуйте его своїм знакомим, если знайдете его за відповідний. Дайте їм наше імя і адресу і сею дорогою поможете розпространяти нашу компанїю. За сю поміч дамо Вам за дармо наш „KING" PHONOGRAPH. Се є правдоподібно тілько одна спосібність, яку коли можете мати, дістати першої кляси говорючу машину без одного цента.

За тютюн рахуємо Вам 6·00 дол. Пришлїть наперед 50 цит. марками, а ми вишлемо Вам до найблизшого Вам експрес офісу тютюн і фоноґраф; з'еґзамінуйте все, нїм заплатите, а если знайдете все задоволяюче, заплатіть на експресї 5·50 дол., а тютюн і фоноґраф буде Ваш.

Гроші звертає ся будь котрому навдоволеному костумерови, — **УВАГА.** Ся оферта буде тільки так довго, доки не заадвертайзмуємо добре наш тютюн, задля того радимо Вам не відтягатись з ордерами, если хочете мати наш „даремний фоноґраф". 2—

Адреса: **EUROPE TOBACCO CO**
33 LEONARD STR., DEPT. 52 NEW YORK.

Мужеский або женьский

35-доляровий Годинник лишень за 15.50 на кредит зі сплатою на рати протягом 8 місяців. Найбільша оферта і спосібність, яка коли могла бути. Сї хороші годинники, з волоченими грубо ковертами і артистично вирізаними після найновійшої моди, ґарантує ся на 25 лїт; они однак могуть вистати на цїле житє. Можете вибрати собі з поміж: Elgin Waltham, Hampden або Tavannas muvements. Верки сї суть найлїпші; йдуть дуже точно і суть загально знані, як найлучші і наймоднїйші; накручують ся пружиною. Ми жадаємо за сї високої вартости годинники лишень 15.50 місто їх дїйсної вартости 35 дол. Ми не жадаємо гроший наперед. Вишлемо вам Експресом для оглянепя, а если вам годинник подобає ся і ви будете вдоволені з сеї надзвичайно дешевої цїни, то заплатїть аґентови експресовому 7.50 і за пересилку, а сей агент віддасть вам сей годинник. Решту, то є 8.00 дол. ви будете сплачувати місячно по 1.00. Ми вам віримо без ґваранцій, без підпису паперів. Ми не звідуємо ся ваших приятелїв і ваших сусїдів про вас. Тільки напишіть ваше замовлене і обіцяйте заплатити. Памятайте, що ви есьте в повнім посїданю годинника, сейчас по заплаченю сего задатку. Хтоб хотїв заплатити цїлу суму за сей хороший годинник, то для того ми установлюємо спеціяльну цїну 13.50. 48

S. C. Freter & Co., 52 Dearbon Str., Chicago, Ill.

---

8 ДЕННИЙ ГОДИННИК.

НЕМНОГІ З ВАС МАЮТЬ ТАКИЙ ГОДИННИК ЯК СЕЙ.

Нр. 16, зі сталевим верхом, осередком, о 11 камінях, в якім мож бачити, накручуваний і реґульований з гори, з прегарним ціферблятом і сказівками. Годинник сей іде **цїлий тиждень без накручованя.** Сей годинник є знаменитий під кождим зглядом і **гварантований на 15 лїт.** Всюди по склепах продають его за $14.50. Ми хочем, аби ви запізнались близше з нами. Хочемо, аби ви поручили наш товар вашим приятелям, если ви з него вдоволені. Замовте сей $14.50 годинник сейчас, а ми пішлемо вам також 2 дол. позолочуваний ланцушок **даром. За сей годинник і ланцушок разом порахуєм вам лише $5.90.**

Все що потребуєте зробити, се написати ваше імя і офис докладно, сказати о годинник No. 32, післати нам 15 центів в марках почтових в листї а ми пішлемо вам годинник і ланцушок до вашого найблисшого експресового офису, де можете оглянути річи перед заплатою. Єсли думаєте, що годинник і ланцушок післані вам варта $16.50, тодї заплатїть експресовому аґентови решту се є **$5.75.** Памятайте, що ви не тратите нїчого, бо ми звертаємо гроші кождому хто невдоволений.

Адрес:
GREAT EASTERN WATCH COMPANY Dept. 52
190 West Broadway, New York. 5—

Руский † Лїкар

Doctor S. Robert Schultz
39 East 7th Str. New York.
Телефон 3645 Orchard.

Лїчить усякі недуги дїточі, мужескі і жіночі.

Вилїчене — сли можливе — ґварантує ся.

Лїчить після найновійших систем електрикою, та посїдає найлутші електричні машини.

Дослїджує при помочи промінїв Рентґена.

Nebulitzer — одиноке найуспішнїйше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ
39 E. 7th Str., New York City,
поміж 2 а 3 евеню. 4

Години урядові: 8—10 рано, 2—4 попол., 6·30—8 веч.

Дає ради і вказівки рівнож листовно.

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.